

100 TAVARAA

100 TAVARAA

Heta Inkeri Vajavaara
Lahden ammattikorkeakoulu,
Muotoilu- ja taideinstituutti,
Muoti- ja vaate suunnittelun koulutusohjelma,
MUOTOILIJA AMK

OPINNÄYTETYÖ
kevät 2013
100 sivua

TIIVISTELMÄ/ABSTRACT

Opinnäytetyössä **100 tavaraa** tutkitaan ihmisen ja tavaran suhdetta, sekä erityisesti kahta kuluttajan ääripäätä: askeettia ja keräilijää. Opinnäytetyömallisto on vuoropuhelu näiden kahden henkilöhahmon karikatyyrien välillä. Mallisto on muotojen, värien ja materiaalien lineaarinen kehityskulku vakavasta askeetista ailahtelevaiseen keräilijään. Se on konseptimallisto, joka ei sijoitu mihinkään tiettyyn vaatetusalan sesonkiin.

Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Koskenpään Huopatehtaan kanssa. Työssä syvennytään huovan käyttöön vaatetuskankaana. Tarkoituksena on tutkia, miten vaatetuksessa voi hyödyntää huovan purkautumattomuutta ja tiivistä rakennetta. Opinnäytetyössä perehdytään myös marmorointiin värjäystekniikkana ja kankaan pinnoittamiseen polyuretaanilakalla. Opinnäytteen tuloksena on kymmenen asukokonaisuuden mallisto.

AVAINSANAT: omistaminen, askeesi, keräily, marmorointi, polyuretaanilakka, huopa

The degree work **100 tavaraa** circles around the subject of ownership and especially the different ways people relate to their possessions. It is a research of two different types of consumers: the ascetic and the collector. The collection is an evolution from one extreme to another. The shapes, colors and materials of the collection evolve from the earnest ascetic to the frivolous collector. The conceptual collection is not a part of any specific season.

The degree work has been done in collaboration with Koskenpään Huopatehdas. The work explores the use of felt as a clothing fabric. The goal is to research the utilisation of the qualities of felt. Felt doesn't fray when it is cut and it has an exceptionally compact structure. The degree work studies also marbling as a dyeing technique and coating fabric with polyurethane paste. The result of the degree work is a collection of ten outfits.

KEYWORDS: ownership, asceticism, collecting, marbling, polyurethane coating, felt

TUTKIMUS 14-17

2.1 Tavarat, omistaminen ja kulutus

AIHEEN ESITTELY 18-23

3.1 Suunnittelun periaatteet

3.2 Nimi ja kohderyhmä

3.3 Värit, materiaalit ja tekniikat

3.4 Tavoitteet

ASKEETTI 24-29

4.1 Askeetin persoona

4.2 Askeetti tuotteissa

4.3 Körttipuku

KERÄILIJÄ 30-35

5.1 Keräilijän persoona

5.2 Keräilijä tuotteissa

5.3 Rokokoo

PROSESSI 36-57

6.1 Lukeminen, keräily ja blogi

6.2 Kuvakokeilut

6.3 Kollaasit ja paperin leikkaaminen

6.4 Luonnostelu piirtäen

6.5 Suunnittelu nukella

6.6 Marmorointi

6.7 Värjäys mineraalipigmenttiväreillä

6.8 Glitterpaino

6.9 Polyuretaanilakka

6.10 Kaavoitus

MALLISTO 58-67

7.1 Runkosuunnitelma

7.2 Värikartta

7.3 Materiaalit

TUOTTEET 68-91

ARVIOINTI

LÄHTEET

SANASTO

ASKEESI (*kreik. askesis*) 1) Alk. harjoitus; stoalaisessa filosofiassa siveellinen kilvoitus paheiden voittamiseksi. - 2) Pidättyminen uskonnollis-siveellisistä syistä ruumiin luonnollisten vaatimusten tyydyttämisestä. - 3) Joskus itsensäkiduttaminen. (TURTIA, 2005)

ASKEETTI (*kreik. asketes 'harjoittaja'*), askeesin harjoittaja. (TURTIA, 2005)

ASKEETTINEN (*kreik. asketikos 'pidättyvä'*) 1) Askeesia harjoittava, askeesille ominainen. - 2) Koruton, karu. (TURTIA, 2005)

HEDONISMI näkemys, jonka mukaan ihmisen toimintaa ohjaa pyrkimys mielihyvän kokemiseen; nautinto-oppi, etiikan suunta, jonka mukaan mielihyvä tai nautinto on siveelisenkin toiminnan varsinainen tarkoitusperä ja vain nautinto on arvokasta. (TURTIA, 2005)

KREPPI (*ransk. crêpe*) Krepattu, ts. epätasainen aaltopintainen kangas, jonka pinta saadaan aikaan tietyllä sidoksella, kovakierteisellä langalla tai koneella puristamalla. (TURTIA, 2005)

MARMOROIDA, jäljitellä marmorin juovitusta esim. paperissa, muovissa, puussa, maalauksessa tai piirroksessa. (TURTIA, 2005)

MUOTOLAKKA, vesipohjainen polyuretaanilakka, jolla voi sitoa erilaisia kangas- ja paperimateriaaleja toisiinsa. (WWW.SERIVÄRI.FI, 2013)

JOHDANTO

Opinnäytetyöni on tutkimus ihmisen ja tavarankäytön suhteeseen, omistamiseen ja siihen, miten ihminen määrittää itseään omistamiensa tavaroiden avulla. Tutkin erityisesti kahta erilaista tapaa suhtautua kuluttamiseen. Toiset yrittävät päästä eroon kaikesta turhasta tavarasta, jota omistavat ja haluavat säilyttää vain tärkeimmät, funktionaalisimmat ja laadukkaimmat tavaransa. Toinen ääripää ostaa paljon ja usein, eikä välitä niinkään laadusta kuin hetkellisestä ostonautinnosta ja trendeistä. Luon näiden erilaisten asenteiden pohjalta kaksi kuluttajan ääripäätä: askeetin ja keräilijän. Suunnittelemani mallisto ilmentää kumpaakin kulutusilmion henkilöitymää ja perustuu näiden kahden karrikoidun hahmon vastakkainasettelulle. Opinnäytetyötäni määrittävät myös materiaalina käyttämäni huopa ja sen ominaisuuksien hyödyntäminen kaavoituksessa ja muotokielessä. Tekstiliimateriaalin muokkaaminen marmorioimalla ja pinnoittamalla polyuretaanilakalla ovat myös olennainen osa prosessia.

Mallistoni on naisille suunnattu ideamallisto, joka ei sijoitu mihinkään tiettyyn sesonkiin. Askeetin hillityn väriset ja paksuista materiaaleista tehdyt vaatteet ovat melko syksyisiä, kun taas keveät ja vaaleat keräilijävaatteet sijoittuisivat perinteisesti kevätsezonkiin. Malliston tehtävä on välittää väkevä ja latautunut tunnelma kahdesta erilaisesta persoonasta ja saada katsoja löytämään samaistumisen kohtia näistä henkilöitymistä. Tutkin miten voin vaatekuvien muodoilla, väreillä ja materiaaleilla kuvastaa tietyn henkilön ajatusmaailmaa, periaatteita ja luonnetta. Mallisto on myös tutkimus omaan osaamiseeni ja kokoelma ideoita, joita voin hyödyntää myöhemmin tiettyyn sesonkiin kohdistetuissa mallistoissa.

2

TUTKIMUS

2.1 TAVARAT, OMISTAMINEN JA KULUTUS

”Ihmisen sielunelämää hallitsee hankkimisen ja kuluttamisen tarve, joka täyttää uskonnolle, perheelle ja yhteisölle aiemmin kuuluneen paikan.”

CHRISTOPHER FLAVIN, MAAILMAN TILA 2004, 17

Tiesin jo ennen kuin opinnäytteen aihe oli vielä edes muotoutunut, että haluan sisällyttää työhöni lukemista ja kirjallisen materiaalin läpikäymistä. Halusin syventyä johonkin aiheeseen ja tehdä siitä kirjallisen analyysin. Päädyin tutkimaan omistamista ja kuluttamista sekä sitä miten ihminen määrittää itseään näiden ilmiöiden kautta. Tunnen ihmisiä ilmiöiden molemmista ääripäistä. Vuoden sisällä olen ajautunut toistuvasti eri ihmisten kanssa keskusteluun tavaroista ja niiden tarpeellisuudesta. Aihe herättää aina voimakkaita tunteita ja olen huomannut, että lähes jokainen kokee tarpeelliseksi perustella muille omia kulutustottumuksiaan. Omistamamme tavarat sekä niiden lukumäärä ja laatu tuntuvat olevan tällä hetkellä yksi puhutuimmista yksilön identiteettiä määrittävistä tekijöistä.

Ihmiset kuluttavat tavaroita enemmän kuin koskaan ennen. Kapitalistinen kulutus-kulttuuri pyrkii tietoisesti heikentämään ihmisen ja yksittäisen tuotteen suhdetta kulutuksen jatkuvuuden takaamiseksi. Käynnissä oleva maailmanlaajuinen taloudellinen ahdinko on kuitenkin saanut yhä suuremman osan ihmisistä kyseenalaistamaan suhdettaan materiaan. Ihmiset ovat alkaneet karsia omistamiaan tavaroita ja osallistuvat haasteisiin, joiden tarkoitus on saada yksilö arvioimaan uudelleen tarpeensa. Kulutustottumukset, sekä niitä ilmentävät tuotteet ja tavarat, määrittävät hyvin paljon ihmisen identiteettiä. Ihminen arvioidaan sen perusteella mitä hän omistaa ja miten hän kuluttaa.

Tuote voi olla merkki jostakin ilmiöstä tai dokumentti aikakaudesta. Sillä on yhteys historiaan ja jäljet johonkin tapahtuneeseen. Marketta Luutonen kuvaa kirjassaan Tuotesuhteita: Pohdintoja ihmisistä ja tuotteista (2007), kuinka tavarat kantavat mukanaan muistoja ja voivat toimia linkkinä johonkin jo unohdettuun. Esineet antavat muistolle konkreettisen kuvan, varastoivat tietoa kokemuksesta ja antavat muistille virikkeitä. Ihmisen ja tuotteen suhde on aina myös ihmisen ja toisen ihmisen tai ihmisen ja tapahtuman välinen suhde. Tavarasta luopuminen tarkoittaa siis myös sitä, että ihminen luopuu pienestä osasta tätä suhdetta. Hävittäessä tavarana, hävittää myös muiston, jota se kantaa. Tämä voi toimia motiivina sekä tavarana säilyttämiseen että sen pois heittämiseen. Luutonen antaa kirjassaan esimerkin kummastakin tilanteesta: eronnut haluaa usein hävittää toiselle ihmiselle kuuluneet tavarat ja näin pyyhkiä hänet kokonaan pois elämästään. Toisaalta pois nukkuneen läheisen tavaroita voidaan vaalia lähes arvoesineinä, sillä edesmennyt halutaan vielä pitää lähellä ja kiinni tässä elämässä. Esineet ovat myös keino pitää kiinni oman elämän tarinasta. Jokainen säilytetty todistus, mitali, lahja, kirje ja lempivillapaita kertovat tarinansa tietystä, merkityksellisestä hetkestä ihmisen elämässä. Tämä tavarakokoelma tekee ihmisestä myös yksilön: kellään muulla ei ole juuri samanlaista esinesarjaa, joka kertoisi juuri saman tarinan. Ihminen kokee turvallisuudentunnetta, kun ikkunalaudalla nököttävät muistoesineet todistavat, että hänellä todella on menneisyys ja että hän on osa jatkumoa. Tavaroita järjestellessä ja siivotessa vallantunne astuu kuvaan ja henkilö kokee hallitsevansa omaa elämänsä.

Esineet toimivat myös viestiminä ihmisten välillä: niillä rakennetaan omaa, henkilökohtaista identiteettiä ja ilmaistaan muille omia arvoja. Tuotteet heijastavat ilmiöitä, joiden olemusta tavoitellaan. Tavaroilla voi koristella ja muokata omaa henkilökuvaansa ja näitä tavarakokoelmia rakennetaan muiden nähtäväksi. Identiteetin vaihtuvuus, jatkuva muutos ja monien identiteettien päällekkäisyys saavat ihmisen kuluttamaan enemmän ja useammin. Tavaroilla oma identiteetti on myös siirrettävissä ympäristöstä toiseen: monet muuttavat kodista toiseen pieniä koriste-esineitä, jotka tekevät uudesta asunnosta kotoisan ja tutun. Tuotteilla voi myös siirtää itselleen toisen identiteetin, kuten puettaessa ylle työvaatteet.

1

Esineet toimivat myös porttina yksityisen ja julkisen, sekä mielen sisäisen ja ulospäin näkyvän minän välillä. Siellä missä on kahden maailman rajapinta, siellä on myös esineistä koottu asetelma. Esimerkiksi vaatteet toimivat viestinä sielun ja ihmisen ulkopuolen rajalla. Rajana toimiessaan ne voivat kuitenkin myös estää ihmisen spontaanin suhteen maailmaan. Omistamamme tavarat hallitsevat jopa kanssakäymistämme ja vuorovaikutusta ympäristön kanssa (LUUTONEN, 2007).

3

AIHEEN ESITTELY

*Kuvittele mustavalkovalokuva vankasta, tummas-
ta suorakulmiosta, tyhjässä, valkoisessa, hiljaa humi-
sevassa tilassa. Hiljalleen suorakulmio alkaa huojua,
paisua ja liikkua. Se kaartuu ja kääntyilee ja muuttaa
muotoaan. Kuvaan tulee myös värejä: vaaleanpunais-
ta, violetta, jadenvihreää, erilaisia pastellisävyjä eri-
kokoisina valoläikkinä, eikä mikään pysy paikallaan.
Enää tila ei ole hiljainen, sillä kaikkialla kuuluu ala-
ti voimistuvaa kilinää, kolinaa ja kilkatusta. Kuva voi-
mistuu, suurenee ja tulee lähemmäksi, liike nopeutuu,
kunnes! – kaikki on valkoista.*

3.1 SUUNNITTELUN PERIAATTEET

Mallistoni on matka kurinalaisesta askeesista kohti nautiskelevaa yltäkylläisyyttä. Mallisto koostuu kymmenestä asukokonaisuudesta, joista toteutan kuusi. Ajattelen mallistoa lineaarisena kehityskulkuna, joten malliston alkupäästä puhuessani tarkoitan askeetin asukokonaisuuksia ja loppupuoli taas viittaa keräilijään. Haluan myös tarkentaa, että käytän sanaa kehitys sen sanakirjamerkityksessä, jolloin se ei itsessään arvota kehityksen suuntaa parempaan tai huonompaan. Olen halunnut opinnäytetyössäni luoda vahvat henkilökuvat molemmista ääripäiden edustajista ja kärjistänkin hieman näissä ryhmissä esiintyviä piirteitä. Ääripäiden välille mahtuu asuja, joissa sekoittuvat molempien hahmojen ominaispiirteet. Kyseiset väliasut ovat kaupallisempia ja teollisempia kuin malliston alku- ja loppupää. Olen kuitenkin halunnut haastaa itseni ottamalla entistä taiteellisemman lähtökohdan osaan suunnittelusta ja luomalla sekä hyvin minimalistisen että lähes kaoottisen asukokonaisuuden mallistoon.

Suunnittelun ohjenuorana ovat toimineet askeetin ja keräilijän persoonat sekä niiden välinen jännite. Tehdessäni väri-, materiaali- ja siluettivalintoja, olen aina palannut näihin henkilöhahmoihin ja valinnut kyseisen hahmon persoonaa parhaiten tukevan vaihtoehdon. Olen myös yrittänyt rakentaa hahmoista hyvin vastakohtaisia, jotta malliston idea ja teema välittyisi katsojalle lähes intuitiivisesti.

3.2 NIMI JA KOHDERYHMÄ

Opinnäytetyöni nimi tulee internetissä levinneestä haasteesta, joka kehotti ihmisiä karsimaan omistamiensa tavaroiden määrän sataan. Helsingin Sanomien toimittaja Olli Sirén otti haasteen vastaan ja kirjoitti aiheesta artikkelin Jäljelle jäi kestävin - ja kaunein (HS 3.10.2010), joka jäi kytemään mieleeni ja ohjasi minut lopulta opinnäytetyöni aiheeseen.

Toivoisin mallistoni muotokielen tavoittavan niin nuoret kuin vanhemmatkin naiset. En osaa ajatella kohderyhmääni kovin homogeenisenä joukkona, sillä mallisto itsessään perustuu kahden hyvin erilaisen henkilöitymän jännitteelle. Toivoisin, että käyttäjä tunnistaisi itsensä jommastakummasta ääripäästä ja kokisi näin vaatteet hänelle suunnattuina ja hyvin henkilökohtaisina. Olen käyttänyt inspiraatiomateriaalina ja kuluttajaryhmien merkkeinä sutta ja puudelia. Olen varma, että jokainen löytää itsestään vähintäänkin sekoituksen näistä kahdesta olennosta. Haluaisin, että vaatteistani tulisi muistojen kiinnitysalustoja, joista on vaikea päästää irti. Parhaassa tapauksessa käyttäjä muodostaa tuotteeseen tiiviin suhteen. Koen, että työni houkuttelevuus on juuri aiheen ajankohtaisuudessa ja sen tarinallisuudessa.

3.3 VÄRIT, MATERIAALIT JA TEKNIKAT

Malliston värit kulkevat värjäämättömän huovan valkoisen ja harmaan eri sävyjen kautta pastellivärien kirjoon, jota maustaa ripaus kultaa.

Päätin heti alussa käyttää mallistossa villahuopaa. Käytin sitä jo Islannissa vaihtovuotenani tekemässä mallistossa ja halusin vielä tutkia huovan ominaisuuksia ja niiden hyödyntämistä. Islannissa käytin 2 mm paksua luonnonvalkoista villahuopaa, jota tilasin Iso-Britanniasta. Huopaa jäi vielä jäljelle, joten päätin käyttää sitä myös tässä mallistossa. Opinnäytetyön alussa asetin tavoitteekseni, että löytäisin huopaa tuottavan tai maahan tuovan yrityksen Suomesta sponsoroimaan työtäni, sillä huopa on hyvin hintava materiaali. Ensin olin ajatellut huopajalkineita valmistavaa Lahtiset yritystä, mutta he eivät tuota huopakangasta vaan huovuttavat jalkineet suoraan muotoon. Seuraavaksi otin yhteyttä Koskenpään huopatehtaaseen, joka tuottaa villahuopaa ja polyesterihuopaa, monissa eri

paksuuksissa ja väreissä. Lokakuun puolivälissä otin heihin yhteyttä ja he tarjoutuivatkin antamaan käyttöni valitsemaani sataprosenttista villahuopaa kolmessa eri värisä ja kahdessa eri paksuudessa. Olen käyttänyt 3 mm ja 2 mm paksuja huopia, luonnonvalkoisena, grafiitinharmaana ja tuhkanharmaana. Minua kiehtoo materiaalin tiivis koostumus, jäykkyys ja leikkuureunan purkautumattomuus. Huopa on täysin luonnonmukainen, kestävä ja perinteinen vaatetus- ja asustemateriaali Suomessa, joten se sopii loistavasti askeettiseen teemaan.

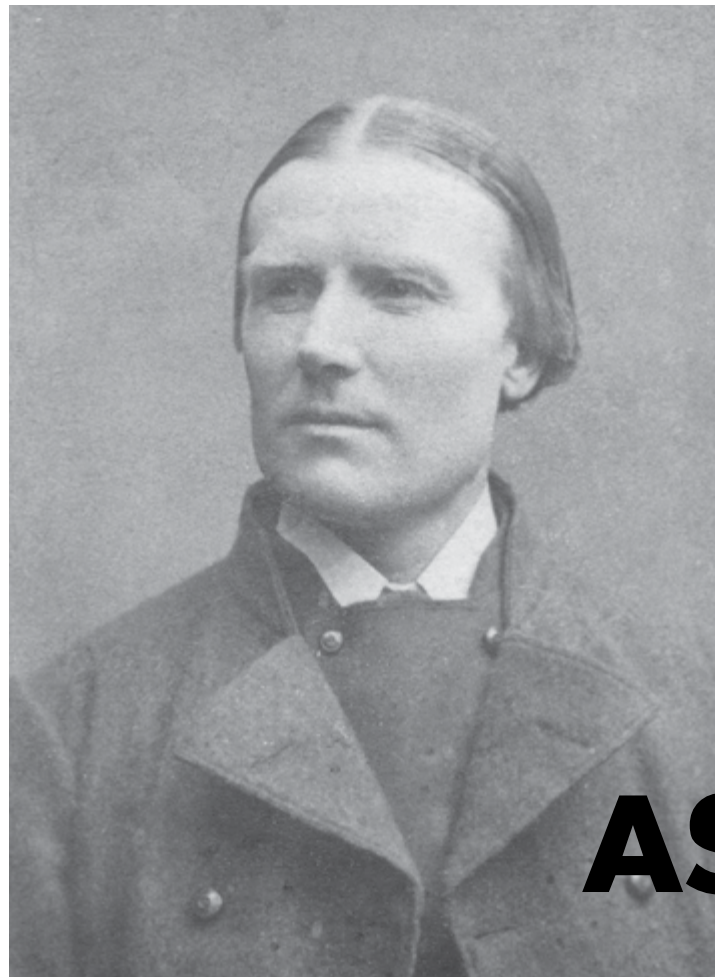
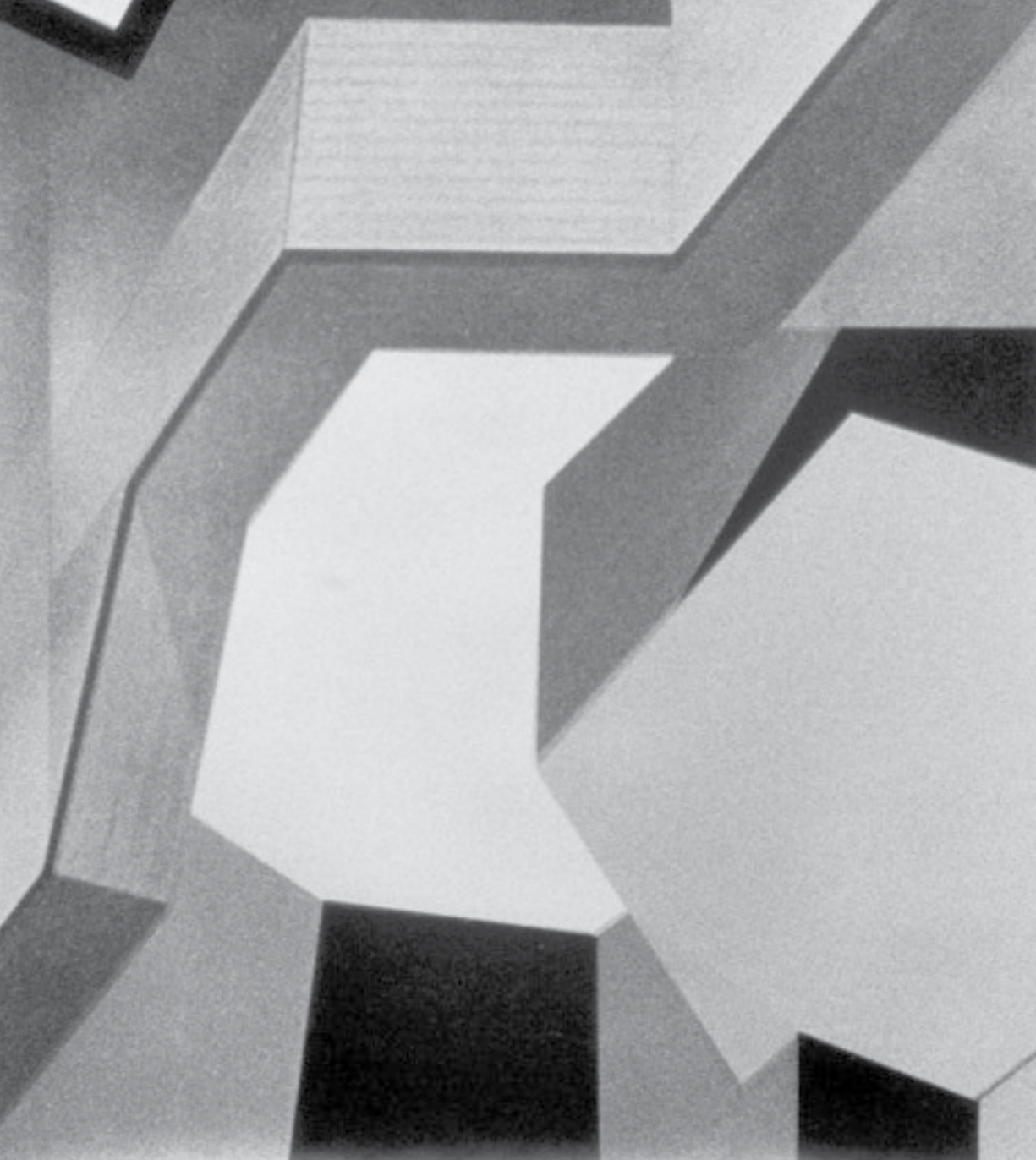
Käytän mallistossa muutenkin paljon luonnonkuiduista valmistettuja, kudottuja kankaita, kuten pellavaa ja hampppua. Valitsin juuri luonnonmateriaalit siksi, että askeetti haaveilee jonkinasteisesta paluusta luontoon ja hänelle luonnonmukaisuus on tärkeää. Käytän ohutta pellavaa sekä paksua, kalanruotosidoksista hampppua.

Mallistoni on kehitys ääripäästä toiseen, joten huovan vastapainona halusin käyttää tekniikoita ja materiaaleja, joita en koe luonnonmukaisiksi ja joita on työstetty paljon. Halusin löytää materiaalin, joka olisi hieman kiiltävä, niljakas ja muovinen. Mietin ensiksi käyttäväni silikonilevyä tai jotakin hartsipäällysteistä kangasta. Silikonia oli kuitenkin vaikea löytää ja hartsilla päällystäminen vaikutti hyvinkin aikaa vievältä. Aikeenani vain kokeilla marmorointia, osallistuin Tuija Maija Pirosen tekstiilinmuokkauskurssille, jolla tutustuin erilaisiin kangaslakkoihin. Näistä sopivimmaksi osoittautui muotolakka, jolla kankaaseen voi liisteröidä lähes mitä tahansa. Tämä lakan alle monenlaisen materiaalin säilyminen sopi erinomaisesti mielikuvaan keräilijästä, joka haalii ja kokoaa kaikenlaisia tavaraa omiin varastoihinsa. Yhtenä materiaalina mallistossa käytänkin muotolakalla päällystettyä pellavaa ja pellava-polyesterisekoitetta. En halunnut mallistoon liikaa erilaisia materiaaleja, joten mielestäni on käytännöllistä käyttää pohjana pellavaa. Pellavapohja on myös muistutus askeetista, joka keräilijä on ehkä joskus aiemmin ollut. Isoimpiin lakkakangastuotteisiin valitsin pohjaksi kuitenkin pellavasekoitetta, joka on hieman halvempaa kuin sataprosenttinen pellava. Muotolakan väliin liisteröitävä materiaali koostuu värjätyistä ja valmiina ostetuista lakanakankaan paloista. Lakanakangas on edullista ja yksinkertaista puuvillakangasta.

Malliston loppupuolella käytän myös ohutta puuvillasilkkiä, laskeutuvaa viskoosikreppiä ja kreppikangasta, joka koostuu polyesteristä, viskoosista ja elastaanista. Näitä kankaita yhdistää laskeutuvuus ja keveys, mikä mielestäni sopii keräilijätyypin luonteenlaatuun. Puuvillasilkin valitsin mallistooni vastakohtaksi mattapintaiselle, raskaalle huovalle. Kreppikankaiden tilalla olisin halunnut käyttää jotakin kiiltävää tai edes himmeästi hohtavaa kangasta, mutta tarjolla olevista kankaista nämä olivat tiheydeltään, laskeutuvuudeltaan ja kestävyydeltään kuitenkin paras vaihtoehto. Ne myös sopivat muista kokeilluista kankaista parhaiten marmorointiin. Loppujen lopuksi marmorointi aiheuttikin suurimmat haasteet kankaiden hankinnassa. Viskoosikreppi tuli mukaan materiaalikarttaan aivan viime hetkillä, kun kreppisekoitekankaan marmorointi epäonnistui.

3.4 TAVOITTEET

Tavoitteenani on ollut suunnitella mallisto, josta jokainen voi löytää jonkin samaistumisen kohteen. Haluaisin, että mallisto herättäisi ihmisissä voimakkaita tunteita ja halua itsetutkiskeluun. Haluan malliston välittävän selkeän kuvan kahdesta vastakohtaisesta persoonasta. Toivoisin, että katsoja vastaanottaa askeetista ja keräilijästä huokuvan tunnelman intuitiivisesti ja välittömästi. Olen halunnut opinnäytetyössäni myös tuoda esille omia erityispiirteitäni ja -taitojani suunnittelijana, mutta myös laajentaa repertuaariaani ja rikkoa omia rajojani. Olen aina ollut hyvin käytännönläheinen suunnittelija ja opinnäytteessäni olenkin yrittänyt viedä suunnitteluani taiteellisempaan ja vapautuneempaan suuntaan.

4 ASKEETTI

5

4.1 ASKEETIN PERSOONA

Helsingin Sanomissa 3.10.2010 julkaistu Olli Sirénin artikkeli nimeltä Jäljelle jäi kestävin- ja kaunein kertoi internetissä levinneestä haasteesta, johon toimittaja osallistui. Tehtävänä oli karsia omistamiensa tavaroiden määrä sataan. Artikkelin on esimerkki muuttuneesta suhtautumisesta omistamiseen. Osa ihmisistä pyrkii omistamaan vain sen mikä on tarpeellista elämisen kannalta ja välttää turhaa ostamista. Kutsun tämän ryhmän edustajia opinnäytetyössäni askeeteiksi, koska askeettien lailla he elävät kurinalaista elämää ja kieltäytyvät nautinnoista, kuten impulsiivisesta ostamisesta.

Askeesi tarkoittaa pidättäytymistä aineellisista nautinnoista. Askeetin elämä on sekä mielellisesti että ruumiillisesti kurinalaista. Erilaisilla säännöllisillä harjoituksilla hän pyrkii kohti täydellistä itseuria sekä halujen ja himojen hallintaa. Askeetit valitsevat itse elävänsä niukkuudessa, jättääkseen tilaa henkiselle kasvulle. Asketismiin kuuluu meditaatio ja hyveiden harjoittaminen, sekä pyrkiminen pois materialismista kohti aineellisesti niukkaa elämäntapaa. Moniin uskonnollisiin suuntauksiin kuuluu osana asketismi, jolloin oleellisia ovat usein myös paasto ja selibaatti. Askeesin harjoittaja voi kuitenkin olla myös mihinkään uskontokuntaan kuulumaton henkilö (NIEMI, 2008:158)

Askeettiset ihmiset määrittelevät uudelleen sen mikä on heille riittävä elintaso ja mikä on heidän elämässään välttämätöntä ja tarpeellista. He haluavat laatua, selkeää tietoa, huollettavuutta ja heille on tärkeää vähentää ympäristön kuormitusta. He ajattelevat yleistä hyötyä yksityisen hyödyn kustannuksella ja eettisyys sisältyy jokaiseen arkipäivän kulutus päätökseen. Tämän ihmisryhmän edustajat sitoutuvat ostamiinsa tuotteisiin ja huolehtivat myös tuotteen oikeanlaisesta loppusijoituksesta. He haluavat tyydyttää perustarpeensa, mutta suuntaavat sitten lopun energian itsensä toteuttamiseen. He myös arvostavat enemmän tavaran käyttömahdollisuutta kuin sen omistamista, ja hyödyntävät mielellään laina- ja vuokrauspalveluita (LUUTONEN, 2007 JA BAUDRILLARD, 1996).

4.2 ASKEETTI TUOTTEISSA

Askeetin värikartta koostuu grafiitinharmaasta, tuhkanharmaasta ja luonnonvalkoisesta. Valitsin askeetin värikarttaan värit musta-valko-akselilta, jotta ne olisivat mahdollisimman luonnonsävyiset ja huomiota herättämättömät, lähes värittömät. Askeetti ei koreile väreillä. Hän on olemukseltaan kuin elävä mustavalkovalokuva, karsittu ja ajaton. Asut ovat yksivärisiä ja vaalenevat mentäessä kohti keräilijän asukokonaisuuksia.

Malliston alkupään siluetti on suora ja putkilomainen. Tuotteet lainaavat yksityiskohtia ja rakenteita denimivaatteista, sillä koen niiden historian työvaatteina edustavan sitä yksinkertaisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja kestävyttä, jota askeetin arvomaailma vaatii. Alkupään asut perustuvat pitkälti valmiisiin tuotepohjiin. Tarkoitan tällä sitä, että niissä on viitteitä perinteisiin tai klassisiin tuotteisiin, kuten körttipukuun tai farmarihousuihin. Askeetin vaatteisiin ei ole lisätty irrallisia koristeita ja ne näyttävät siltä, kuin ne olisi koottu kangaslevyistä. Asut ovat yhtä jäykkiä kuin askeetin periaatteet. Niissä on paljon tasaista huopapintaa ja suoria linjoja, sillä askeetti on periaatteiltaan selkeä ja luonteeltaan kulmikas. Huopaa on leikattu ja vaatteissa on paljon suoraviivaisia raakareunoja, mutta muuten asut näyttävät melko käsittelemättömiltä. Askeetin asuissa ei ole turhamaisia koristeita ja yksityiskohdat on tehty eri tavoin huopaa leikkaamalla ja kiinnittämällä huomio kauniisti toteutettuihin teknisiin rakenteisiin.

Askeetin asukokonaisuuksien kuuluu tuntua tutuilta, mutta hieman ankarilta. Toivoisin niiden herättävän ihmisessä halun koskea ja tunnustella rakennetta sekä materiaalin tuntua. Näissä asuissa on hiljaista varmuutta.

4.3 KÖRTTIPUKU

Körttipuvuksi kutsutaan Suomessa luterilaisen kirkon uskonhaaran, herännäisyyden kannattajien käyttämää yksinkertaista tummaa asua. Herännäisyys tunnetaan myös epävirallisemmalla nimellä körttiläisyys. Körttipuku otettiin käyttöön Suomessa 1820-luvulla. Miesten asu koostui harmaasta, lyhyestä pystykaulustakista, harmaista housuista, saappaista ja huopahatusta. Naisilla oli sininen tai harmaa olkasaumaton röjy ja nilkkapituinen hame sekä siniraitainen pää- ja hartiahuivi. Materiaalina körttipuvuissa käytettiin palttinasiidoksista pellavaa tai hamppua. Puvun huomattavimmat piirteet olivat sen tumma väri ja peittävyys.

Kirjassa *Matkakuvia* (1922) Juhani Aho tulkitsee, että körttipuku ”ikään kuin tulkitsee Suomen maalaisväestön parasta puolta: vakavuutta, yksinkertaisuutta, lujuuutta, omintakeisuutta ja omistaan elämistä.” Körttipuku oli vastalause muodinmukaiselle pukeutumiselle ja turhamaisuudelle. Se auttoi vapautumaan muodin orjuudesta. Asu muistutti kantajaansa herännäisyyden arvoista: vaatimattomuudesta, hurskaudesta ja sitoutumisesta yhteisöön. Pukuun saatiin materiaalit omasta pellostaan ja omilta lampailta ja se myös valmistettiin itse. Näin pyrittiin säästämään rahaa ja edistämään kotimaista tuotantoa. Puvun synkkä väri kertoi ihmisen tiedostavan, että maanpäällinen täyttymys ei ole tavoittelemisen arvoista (HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS, 2010).

Mielikuvaani askeetista yhdistyi välittömästi herännäisyys ja heidän kantamansa körttipuku. Omat isovanhempani ovat körttejä ja he ovat aina edustaneet minulle opinäytetyössäni kuvaamaani askeettista mielenlaatua. Körttipuvusta juontuu malliston alkupään asujen yksivärisyys ja tummanpuhuvuus. Halusin tehdä omat versioni sekä naisten että miesten asusta, joten suunnittelin ensimmäisiksi sisääntuloiksi mallistoon sekä naisellisen kotelomekon että miehekkäämmän huopatakin ja hamppuhousut. Malliston ensimmäiset asut kuvaavat perinteistä körttipariskuntaa. Körttipuvun kanssa ei saa käyttää koruja, joten jätin aluksi suunnittelemani kultafoliopainatukset pois lopullisista tuotteista. Tämä vaikutti myös yksityiskohtien suunnitteluun: hylkäsin ideat, joissa asuun lisättäisiin jotain ja sen sijaan päätin ilmentää tavoiteltuja yksityiskohtia aukileikkauksilla ja viilloilla.

**5
KERÄILIJÄ**

8

5.1 KERÄILIJÄN PERSOONA

Askeettien vastakohtana ovat ihmiset, jotka omistavat paljon tavaraa ja keräilevät mitä erilaisimpia asioita. Kutsun näitä ihmisiä keräilijöiksi. Nämä hedonistit kuluttavat, ostavat ja keräävät, koska se tuottaa heille mielihyvää. Ranskalaisen filosofin Jean Baudrillardin mukaan keräilijät tuntevat nostalgiaa menneyttä kohtaan ja kaipuuta lapsuuteen. Kirjassaan *The System of Objects* (1996) hän kuvailee tavaroita keräilevien ihmisten toimintatapoja. Ostaminen ja tavaroiden hankkiminen on heille myös harrastus: se on sosiaalista toimintaa, aktiivista, valikoivaa ja intohimoista. He pelaavat näitä tavarapelejä ja leikkivät, kokien etsinnän ja löytämisen hurmaa. Monesti he kokevat esineet lähes elollisina olentoina. Jos askeetti on tavaroidensa suhteen yksiavioinen, on keräilijä taas ikuinen ihastuja. Tämä tavaroiden kerääminen ei koskaan lopu eikä tavoite täyty, sillä kokoelmas-ta puuttuu aina jotain. Keräilijöillä on tarve uudistua ja hankkia uutta jatkuvasti. Baudrillardin mielestä he järjestävät ja hallitsevat kokoamiaan esineitä, yrittäen oikeasti hallita omaa elämäänsä. Keräily on heille tapa jäsentää ja järjesteä maailmaa, jossa he elävät.

Englantilaisen CicadaTv:n tuottama dokumenttielokuva *Naishamstraajat* (2008) kertoo naisista, joilla on pakonomainen tarve keräillä tavaroita. Dokumentti valottaa keräilijäihmisen ajatuksenkulkua. Haastatellut naiset keräsivät pääosin vaatteita ja yksi haastatelluista sanoi, ettei tunne itseään kokonaiseksi ilman vaatekokoelmaansa. Tavarat olivat muodostaneet oman, erillisen rinnakkaistodellisuutensa naisen arkielämän ohuen. Tavaroiden arvo muodostui pääosin muistoista, kuten hetkestä, jolloin tuote on ostettu ja muistoista jotka liittyivät tuotteen käyttöön. Haastatellun makuuhuone ei ollut ääriään myöten täynnä pelkästään vaatteita vaan myös muistoja. Hänelle itse ostokokemuksesta oli tullut jokapäiväinen, turvallisuutta ja jatkuvuutta edustava rituaali: halun tunnistaminen, tuotteen etsintä, sovitus, löytäminen, ostaminen ja käyttö. Tämä toimintojen ketju toi hänen elämäänsä tarkoituksenmukaisuutta. Toinen haastateltu kertoi pelkäävänsä puutetta, sitä ettei hänellä ole mitään. Vastareaktiona hän hamstrasi talonsa täyteen tavaraa, jonka hän itsekin koki turhaksi. Tavarantäyteisyys toi hänelle lohtua ja turvallisuuden tunnetta. Molemmat haastatelluista tuntuivat pelkäävän tyhjyyttä.

5.2 KERÄILIJÄ TUOTTEISSA

Malliston loppupään tuotteet ovat askeetin asuihin verrattuna muodoltaan turpeampia, pyöreämpiä ja väljempää. Askeetin putkilomainen siluetti on paisunut ja lerpautunut trumpettimaisiksi muodoiksi. Loppupuoliskossa näkyy myös liike: vaatteet ovat rakenteeltaan väljempää ja niissä on enemmän kangasta ja laskoksia. Jäykkyydestä ei näy jälkeäkään, sillä keräilijällä on tapana muuttaa muotoaan ja ailahtella menemään ympäri maita ja mantuja. Keräilijän vaatteet eivät viittaa mihinkään klassisiin tuotetyyppeihin. Olen suunnitellut kiinnittänyt enemmän huomiota abstrakteihin muotoihin, joka herättäisivät katsojassa haluamani tunnetilan. Vaatteet kuvastavat helposti innostuvan keräilijän ilakoivaa, liehuvan lepattavaa, hektistä ja ailahtelevaa mielenlaatua. Asut saavat ihmisen hymyilemään. Ne ovat hullunkurisia ja leikkisiä, muhkeita ja hupaisia. Niissä on yltyäkylläisyyden tuntua, paljon värejä ja kultaa. Näiden asujen kuuluu viedä käyttäjä lapsenomaiseen satumaailmaan, jossa kaikki on mahdollista. Tämä maailma on myös hieman sekava paikka, eikä kävijä ole ihan varma onko missään mitään järkeä.

5.3 ROKOKOO

Mielsin heti opinnäytteeni alussa keräilijähahmoa kuvastaviksi väreiksi heleät, sointuvat pastellivärit. Olin valinnut ne intuitiivisesti, enkä tiennyt miten selventää muille valintaani, kunnes opinnäytetöitä ohjaava lehtori Heikki Saros kehotti minua tutustumaan 1700-luvun rokokootaiteeseen. 1700-lukua kuvaillaan Euroopassa nimityksellä valistuksen ja vapauden aikakausi (HONOUR & FLEMING, 2006). Tämä vuosisata näki kuninkaanvallan heikkenemisen ja pyrkimyksen vallankumouksien kautta kohti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa. Kristinuskon asema säilyi vahvana läpi vuosisadan, mikä näkyikin 1700-luvun taideteosten aiheissa ja arkkitehtuurin koristeellisuudessa.

Kiinnostuin itse eniten 1700-luvun alun ranskalaisesta rokokooista, jota Honour ja Fleming kuvailevat hyvin monipuolisesti kirjassa Maailman taiteen historia (2006). Tätä koristeellista tyyliä kuvaillaan sanoilla herkkä, aistillinen ja oikukas. Aikakauden taide pyrki kepeyteen, nuorekkuuteen ja leikkisyyteen. Tämä vuosisadan alun tyyliä sai nimityksen rokokoo vasta jälkeempinä, kun sitä jo pidettiin turhamaisena simpukkamaisten muotojen sekoitteluna ja ”yrityksenä tyydyttää huikentelevan yläluokan oikkuja.” Rokokootaide pyrki vapautumaan vallalla olleen klassismin hyvin tiukoista akateemisista rajoituksista, kohti spontaanimpaa ja uudempaa ilmaisua. Taiteilijat halusivat rikkoa sommittelun sääntöjä ja luoda kauneutta ilman ohjesääntöjä ja rajoituksia. Teoksissa tärkeää olivat nyanssit: hienostunut muotojen rinnastaminen ja värien soinnutus. Kun klassismi pyrki vetoamaan katsojan älyyn, oli ranskalaiselle rokokoolle tärkeämpää vaikuttaa katsojan aisteihin. Väreillä oli tässä hyvin tärkeä tehtävä.

Ranskalaisen rokokoon yksi merkittävimpiä taiteilijoita oli Antoine Watteau. Hänen tunnusmerkikseen muodostuivat maalaukset, jotka kuvaavat niin sanottuja lemmentjuhlija, tyylikkaiden nuorten naisten ja miesten kohtaamisia ulkoilmassa. Maalaukset pyrkivät ilmaisemaan omaa aikaansa, mikä näkyi muun muassa henkilöihahmojen muodon mukaisessa vaatetuksessa. Watteauin teoksissa luonto ja keinotekoinen maailma on sulautettu yhteen sommittelun ja värien käytön avulla. Taiteilija leikkeli fantasian ja todenmukaisten elementtien sekoittelulla. Watteauin taiteessa nähdäänkin yleensä myös hyvin ironinen särmä sekä kaiken kauneuden ja onnellisuuden alle kätkeytyneet surumielisyydet (MT. 617).

Watteauin luoma maailma on selkeästi mielikuvituksen tuotetta, aivan kuten keräilijän itselleen kokoama tavaratodellisuus. Hieman teoksista kuvastuvan surullisen alavireen tapaan myös keräilijän iloisen kulutusleikin takana saattaa häämöttää haikea tyhjyys ja aitouden puute. Tätä kuvastavat keräilijäasuissa käytettävät tekniikat: marmorointi, joka onkin vain värikäs kuviopinta kankaalla ja muotolakka, epäluonnollinen, päälle liimattu koristelutapa.

Toinen merkittävä rokokootaiteilija oli Jean-Honoré Fragonard, jonka teoksista Yllätys ja Keinu olen poiminut sävyjä värikarttaani. Molemmista teoksista liikesuunnat ristitelevät ja syöksähtelevät lähes kaikkiin eri ilmansuuntiin. Maalauksissa on selkeä jännite ja kuvattu tilanne tuntuu olevan koko ajan liikkeessä. Fragonardilla oli tapana kuvata nuoria, viattomia ja huolettomia ihmisiä erilaisissa lemmeikäisissä tilanteissa. Teokset uhkuvat sentimentaalisuutta ja tunnekuohuja. Kirjassa Maailman taiteen historia (MT. 621) kuvaillaankin teoksen Yllätys maalaustapaa: ”Koko kangas on maalattu kirkkain, värjyvin väritäplin lemmeikkään energisesti.”

Löysin ranskalaisesta rokokooista lähtökohtia erityisesti keräilijäasujen väreihin ja tunnelmaan, jonka halusin asuilla välittää. Avainsanoiksi muodostuivat keveys, liike ja värikylläisyys. Rokokooissa toistuva simpukkamainen muoto ilmenee mallistossani trumpettimaisina ja viuhkamaisina muotoina mekon ja paidan helmassa sekä housujen lahkeissa. Trumpettimuodot tuovat asuihin myös rokokoolle tyypillistä liikettä hulmutessaan käyttäjän liikkeen mukana. Viuhkamaisia, kiemurtelevan koristeellisia muotoja voi löytää myös marmorointikuvioista. Mielestäni tyyliä varten oli tärkeää vaikuttaa ajankohtaiselta ja uudelta. Poimin keräilijäasuihin elementtejä, jotka tuntuvat juuri nyt ajankohtaisilta ja joita on ehkä jo nähtykin kansainvälisissä mallistoissa, kuten röyhelöitä ja

jäykästä materiaalista tehtyjä väliä muotoja. Keräilijäasuihin poimin värit pääosin Fragonardin maalauksista. Keräilijän värikartta muodostuu vaaleanpunaisesta, laventelinvioletista, mintunvihreästä ja vaaleansinisestä. Keräilijä on hieman lapsukas luonne, naiivi ja huoleton, kuten Fragonardin maalausten viattomat nuoret.

6 PROSESSI

MALLISTON ÄÄRIPÄIDEN SUUNNITTELUA NUKELLA:
LEVYMEKKO & LAKKAPAITA

Opinnäytteen aihe oli minulle itselleni selkeä ja melko valmis jo heti syksyllä. Sen jälkeä prosessi meinasikin jäädä jumiin. Lukeminen takkuili ja koin vaikeaksi löytää luonnostelutapaa, joka veisi työtä eteenpäin. Olen tottunut luonnostelemaan piirtäen, kunnes opiskelijavaihdossa Islannissa kokeilin muotoilua nuken päälle. Nyt en tiennyt kummas-ta aloittaa. Pitäisikö minun kehittää kokonaan uusi tekniikka? Yleensä prosessini kulkevat hyvin järjestelmällisesti, palikka kerrallaan: kuvien keräily, luonnostelu piirtäen, kokeilu nukella, prototyypit, kaavoitus ja toteutus. Kyseinen metodi tuntui kuitenkin liian rajoittavalta ja kaavamaiselta. Tähän mennessä prosessin eri vaiheet eivät ole kulkeneet palikoina seuraten toinen toistaan. Olen hyppinyt vaiheesta toiseen ja takaisin sekä työs-tänyt niitä samaan aikaan, limittäin ja vuorotellen. Minulle tällainen työskentelytapa on aivan uusi. Prosessi kuulostaa hyvin sekavalta ja sitä se on ehkä hetkittäin ollutkin. Prosessin loppua kohti se on alkanut selkiytyä ja tällainen poukkoileva etenemistapa on tunnut virkistävältä ja yllättäviä tuloksia tuottavalta.

6.1 LUKEMINEN, KERÄILY JA BLOGI

Aloitin koko prosessin etsimällä kirjallista lähdemateriaalia kirjastosta. Löysinkin monta kirjaa, jotka käsittelivät tavaroita ja kulutusta siitä näkökulmasta, joka kiinnosti juuri minua. Ne lähestyivät aihetta sosiologian, psykologian ja käyttäytymisteorioiden kautta. Aloin samalla myös kerätä visuaalista materiaalia kirjoista, lehdistä ja internetistä. Valitsin kuvat intuitiivisesti ja ajattelematta liikaa niiden merkitystä. Tiesin, että minulla oli aavistus jo jonkinlaisesta muotokielestä ja materiaaleista, joita haluaisin opinnäytteeseen sisältää, mutta en osannut vielä tarkentaa näitä mielikuvia. Tämän takia aloinkin kerätä kuvia vaistonvaraisesti. Lopulta keräämästäni kuvapaljoudesta erottui selkeästi toistuvia muotoja, yksityiskohtia, tuotetyyppejä ja materiaaleja, jotka jollain tapaa vetosivat minun.

Tein itselleni blogin, johon laitoin kaiken tämän keräämäni materiaalin. Kirjoitin blogiin myös työpäiväkirjaa. Huomasin, että kyseisen median etu on, että kirjoitukset talentuvat aina päivämäärällä ja kuviin oli helppo lisätä linkki lähteestä. Päiväkirjatekstejä lukemalla selkeytin itselleni tavoitteitani ja päämäärääni. Blogi toimi myös aineettomana tunnelmakarttana, johon oli helppo palata kun suunta tuntui olevan hukassa.

6.2 KUVAKOKEILUT

Minun oli hyvin vaikea löytää luonnostelutapaa, jolla hahmottaa mallistorunkoa ja vaatteiden muotokieltä. Päädyin aika ajoin tuijottamaan kuvia, jotka olin kerännyt melko aikaisessa vaiheessa prosessia. Ne kiehtoivat minua, mutten päässyt eteenpäin suunnittelussa. Aloin piirtää näistä kuvista läpi eri elementtejä ja tuotetyyppejä selvittääkseni mikä minua niissä kiehtoi. Skannasin kuvat ja yhdistelin, yksinkertaistin ja muokkasin niitä Photoshopissa asukokonaisuuksiksi. Pikkuhiljaa aloin karsia asukokonaisuuksien määrää kunnes jäljelle jäivät kiinnostavimmat siluetit ja olin saanut mallistolleni alustavan rungon. Valitsin paljon jäykkiä, laatikkomaisia muotoja malliston alkupään asuihin ja liehuvia, pyöreämpiä muotoja loppuun.

6.3 KOLLAASIT JA PAPERIN LEIKKAAMINEN

Huovan ominaisuuksiin kuuluu, että sen leikkuureunat eivät rispaannu. Mietin pitkään miten haluaisin tätä ominaisuutta hyödyntää. Paksu huopa on myös melko jäykkää. Päädyn leikkaamaan paperista suorakulmioita ja tekemään niihin viiltoja. Asettelin ja pujotelin paloja toisiinsa ja sommittelin näitä kollaaseja piirtämäni ihmishahmon päälle. Paperisommittelulla oli helppo saada aikaan geometrisiä ja vähäeleisiä muotoja, jotka koin sopivaksi malliston askeettisiin asukokonaisuuksiin. Paperi myös käyttäytyy yhtä jäykästi kuin paksu huopa. Olin tyytyväinen myös siihen, että löysin luonnostelutavan, joka oli jotain piirtämisen ja nukelle muotoilun välimaastosta. Voin asetella muotoja ihmishahmon päälle, mutta se ei ole niin aikavievää kuin kolmiulotteisella nukella kokeilu. Myöhemmin muotoilin limittäin pujotelluista papereista muotoja kolmiulotteisen piirustusnuken päälle hahmottaakseni tuotteen puettavuutta ja rakennetta.

Tein ensimmäisenä vuonna asukokonaisuuden, joka perustui siihen, että purin klassisen miesten takin visuaalisesti osiin ja sommittelin elementit naisvartalon päälle. Tätä samaa erittelyä ja uudelleen kokoamisen yhdistelmää olen käyttänyt tässäkin projektissa. Pidän siitä miten voin ilmentää jonkun tunnetun tuotteen henkeä toteuttamalla vaateen, jossa olen hyödyntänyt vaikka vain joitakin elementtejä ja eri tavalla kuin alkuperäisessä tuotteessa. Kuvailin edellä miten hahmotelin mallistorunkoa ja tuotteita kuvakokeilulla. Suunnittelu eteni siitä seuraavasti: valitsin tuotteen, poimin siitä yksityiskohtia ja sommittelin ne uudelleen ja toteutin ne paperileikkuutekniikalla.

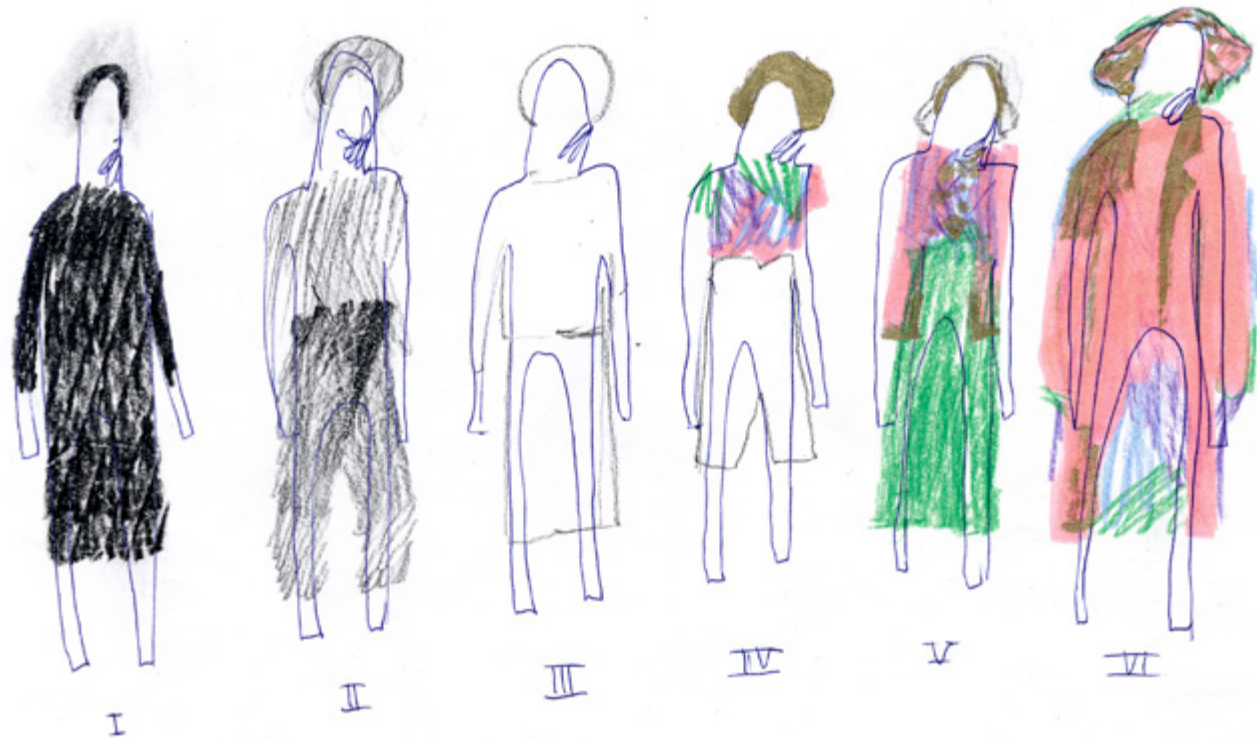
6.4 LUONNOSTELU PIIRTÄEN

Piirtäen luonnostelu toimi lähinnä apuvälineenä yhdistää asuiksi kaikissa muissa suunnittelun vaiheissa syntyneet oivallukset. Tarvitsen piirrettyä kuvaa yleensä kaavoituksen ohjenuoraksi ja työvaiheiden selkiyttämiseksi. Edellisissä vaiheissa olen yleensä keskittynyt yhteen osa-alueeseen: siluettiin, yksityiskohtiin tai muotoon. Piirtäen olen yhdistänyt kaikki elementit lukuisiksi erilaisiksi asukokonaisuuksiksi ja hahmotellut myös malliston yleistä tyyliä ja asusteita. Asujen karsiminen ja valinta on tapahtunut myös käsin piirrettyjen kuvien perusteella.

6.5 SUUNNITTELU NUKELLA

Olin suunnitellut käyttäväni huopatuotteisiin erilaisia leikkuutekniikoita: viiltoja, leikatujen osien pujottamista läpi viilloista ja hyvin sommiteltuja leikattuja aukkoja. Huomasin, että oli turha yrittää piirtäen suunnitella tällaisia yksityiskohtia, sillä en voinut arvioida miten huopa käyttäytyy ja miltä esimerkiksi jokin leikkaus näyttäisi kolmiulotteisessa tuotteessa. Keksimäni termin leikkuutekniikka merkitys selkeni minulle itsellenikin vasta teon lomassa. Huopatuotteissa kuositelin ja ompelin ensin hyvin ylimalkaisen prototyypin, jota aloin sitten leikellä ja muotoilla mieleisekseni.

PIIRSIN USEITA ABSTRAKTEJA MALLISTORUNKOJA, JOILLA HAHMOTTELIN MUOTOJEN, VÄRIEN JA TUNNELMAN EVOLUUTIOTA ASKEETISTA KERÄILIJÄÄN

6.6 MARMOROINTI

Marmoroinnissa liisterialtaan pinnalle muodostetaan kuvio nestemäisillä väreillä. Marmoroitava kangas painetaan oikea puoli alaspäin liisteriin, jolloin kuvio imeytyy kankaaseen. Kankaan annetaan kuivua ja tekeytyä vähintään kolme päivää, jonka jälkeen väri kiinnitetään sillittämällä ja kangas pestään. Marmorointi eroaa muista värjäystekniikoista siinä, että siinä värjäys tapahtuu nestemäisillä väreillä nesteelle, josta syntyvät ainutlaatuisen tarkkareunaiset marmorointikuvioinnit.

Ensimmäiset marmorointikokeilut tein syyslomalla Tuija Maija Pirosen tekstiili-muokauskurssilla. Halusin päästä kokeilemaan tekniikan toimivuutta mahdollisimman pian, sillä en ollut varma toimisiko värjäys marmoroinnilla ollenkaan ja voisinko edes käyttää sitä työssäni.

Aloitin kokeilut käyttäen reaktiivivärejä ja alginaattipaksunnosta. Olin lukenut kaksi eri marmorointipasta, joissa kummassakin oli liuta erilaisia paksunnoksen ja värjäysvärien yhdistelmiä. Reaktiivivärien käyttö ei ole kovin yleistä marmoroinnissa, mutta päädyin silti aloittamaan reaktiivi-alginaatti-yhdistelmällä, sillä molempia aineita löytyi valmiiksi koulusta. Käytettävät kankaat pitää ennen marmorointia käsitellä alunalla. Aluna on liekokasveista saatava, nykyään teollisesti valmistettu alkalisulfaattiyhdiste, jolla väri saadaan pureutumaan kankaan kuituihin (MAURER-MATHISON, 1999). Marmoroitavat kankaat kastetaan alunasta ja vedestä sekoitettuun liemeen ja ripustetaan kuivumaan.

Huomasin heti että marmorointi on hyvin sattumanvaraista puuhaa. Marmorointikuvion muotoon vaikuttaa muun muassa paksunnoksen koostumus, värien koostumus, käytettävä työväline, ilmankosteus, ilmastoinnin ja ilmavirran voimakkuus värjäysluokassa sekä lämpötila. Nämä kaikki tekijät vaikuttavat siihen miten värit leviävät paksunnoksen päällä, tuleeko värikkäiden reunoista tasaisia vai rosoisia ja miten värit sekoittuvat.

Reaktiivivärien ja alginaatin yhdistelmä ei toiminut niin kuin olisin halunnut. Alginaatti oli aivan liian paksua ja jähmeää, ja sitä oli hankala laimentaa. Paksunnos myös kuivui liian nopeasti. Tein töitä aluksi myös liian hitaasti, jolloin värit kuivuivat altaaseen. Suurin ongelma oli, että värit eivät levinneet ja kuvioita oli vaikea muodostaa. Lopputulos näytti ihan samalta kuin reaktiivimaalausväreillä roiskemaalatut kankaat. Seuraavaksi kokeilin tapettiliisterin ja Pebeon silkkimaalausvärien yhdistelmää. Tämä oli yksi yleisimmistä lähteissäni mainituista aineyhdistelmistä. Lopputulos olikin jo paljon parempi. Tein kymmeniä erilaisia marmorointikokeiluja, kunnes tunsin hallitsevani tekniikan. Kokeilujen perusteella valitsin millaista marmorointikuvioita halusin tehdä. Päädyin tekniikkaan, jossa kuvioin marmorointipintaa sattumanvaraisesti tikulla.

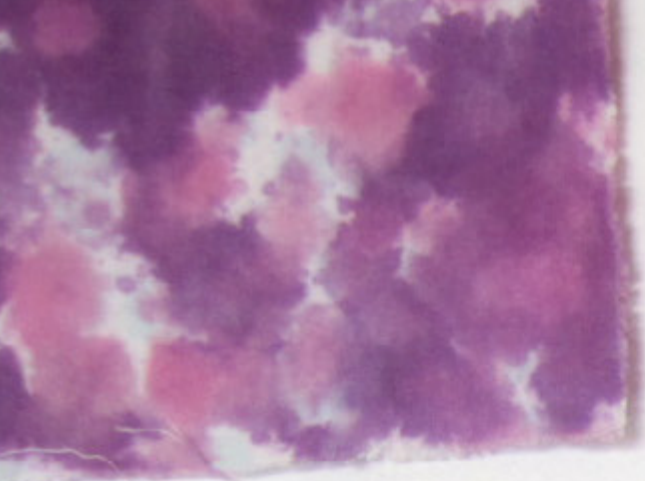
Marmoroin puuvilla- ja pellavakankaita. Huomasin, että marmorointi sujuu parhaiten ohuilla ja tasaisilla kankailla, sillä esimerkiksi tiivis puuvillakangas on niin paksua, että kuvioista tulee liian haalea ja sotkuinen. Kokeilujen perusteella valitsin marmoroitaviksi kankaiksi ohuen puuvillasilkkin ja kreppikankaan, joka koostuu polyesteristä, viskoosista ja elastaanista.

Käytin marmorointialtaana isoa silkkipainoseulaa (60x90 cm), jonka päällelystin muovilla. Tarkoitukseen sopii parhaiten valkoinen muovi, koska valkoista taustaa vasten marmorointikuviot näkyvät parhaiten. Altaan koko määrittää marmoroitavan kankaan koon. Kokeilujeni perusteella tiesin, että voin leikata sekoitekrepikankaan kaavojen mukaisiksi paloiksi ja värjätä tuotteen yksittäisinä paloina, sillä kangas ei venyisi prosessissa. Jos olisin halunnut marmoroida mekko- ja housukankaat kankaana, olisin joutunut rakentamaan reilusti isomman altaan. Puuvillasilkkin marmoroin pienempinä aihioina, joista leikkasin värjäyksen jälkeen erilliset kaavan osat.

Vaikka olinkin tehnyt runsaasti kokeiluja, mekon ja housujen marmorointi epäonnistui. Värit eivät kiinnittyneet kunnolla sekoitekankaaseen. Silkkivärit yleisesti ottaen kiinnittyvät vain luonnonkuituihin, mutta testeissäni värit pysyivät myös polyesteri-viskoosisekoitteessa. Olin kuitenkin laimentanut värejä liikaa. Vaihdoin housukankaaksi sataprosenttisen viskoosin ja marmoroin sen uudestaan vahvemmilla pigmenteillä. Tällä

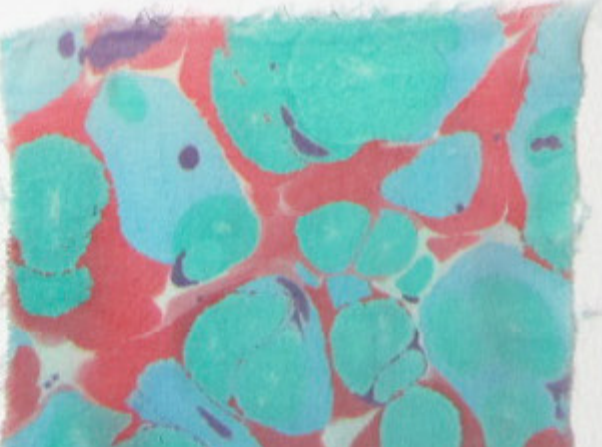
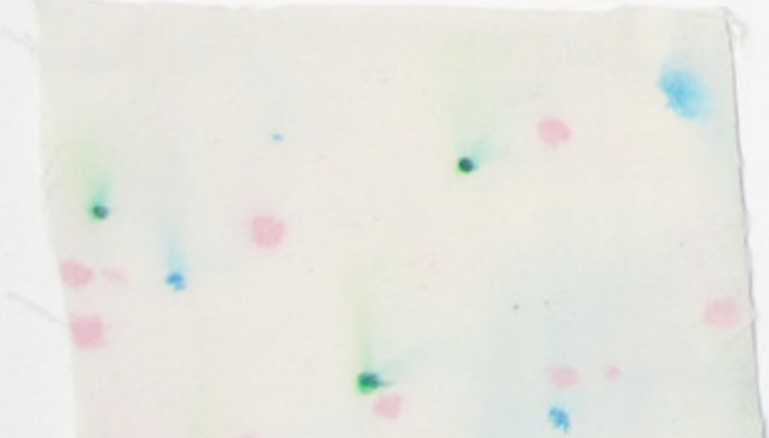
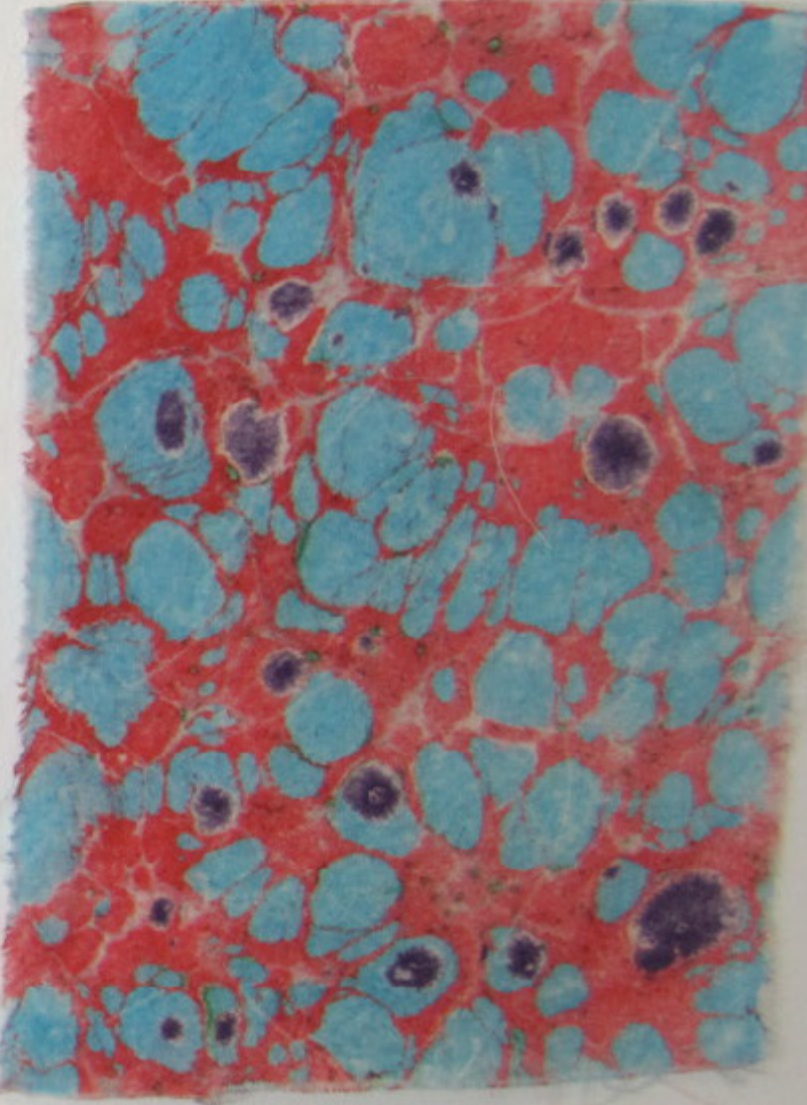
kertaa värit pysyivät hieman paremmin, mutta eivät mielestäni tarpeeksi hyvin. Mekkoa en enää ehtinyt marmoroida uudestaan. Olin samalla kertaa marmoroinut myös puuvillasilkkin, joka onnistui täydellisen hyvin. Marmorointien epäonnistuminen oli suurin pettymys koko opinnäyteprosessissa ja päätin tiputtaa asukokonaisuuden, johon marmoroitu mekko kuului, pois palautuksesta. Huomattuani miten epävarmaa marmorointi on, touttaisin marmoroidun kankaan tulevaisuudessa kokeilutilkun pohjalta digiprinttinä.

LIHETTI + SILKKIVÄRIT
LÄTKKÄ & VAPAASTI VIIVOTTETTU

LIHETTI + SILKKIVÄRIT
ROIKKEITA, HAARVEILLA SEKOITTELLA (TRISTO)

MARMOROINNIN TYÖVAIHEET

1/ Marmoroitavat kankaat kastetaan alunaliemeen ja niiden annetaan kuivua.

2/ Valmistetaan liisteri, joka kaadetaan marmorointialtaaseen. Liisteriä on hyvä olla noin 2 cm paksu kerros ja sen annetaan vetäytyä hetki ennen marmoroinnin aloittamista.

3/ Liisteri puhdistetaan ilmakuplista ja roskista liu'uttamalla sanomalehden suikaletta altaan leveydeltä liisterin pinnassa. Pinta puhdistetaan samalla lailla joka marmorointikerän jälkeen.

4/ Värejä tiputellaan liisterin päälle mahdollisimman läheltä pintaa, jotta väri ei painu altaan pohjaan. Värejä voi lisätä erilaisilla välineillä, kuten pipetillä tai pensselillä.

5/ Väripintaa voi kuvioida mielensä mukaiseksi tikulla, haarukalla tai vaikkapa kammalla.

6/ Kangas lasketaan väripinnan päälle oikea puoli alaspäin. Värien annetaan imeytyä kankaasta riippuen noin minuutin ajan.

7/ Kangas vedetään pois altaan reunaa vasten liu'uttaen, jolloin ylimääräinen liisteri jää altaaseen.

8/ Kangas huuhdellaan hellävaraisesti juoksevan veden alla tai saavissa. Suora ja kova vesisuihku voi haalistaa marmoroitua pintaa. Ylimääräisen liisterin voi pyyhkiä pois lastalla.

9/ Kangas tulee kuivata suorana, sillä taitokset saattavat jättää jälkiä kuviointiin.

10/ Väri kiinnitetään noin kolmen päivän kuluttua. Kangas silitetään nurjalta puolelta kahden pisteen silitysraudalla. Tämän jälkeen ylimääräinen liisteri pestään pois.

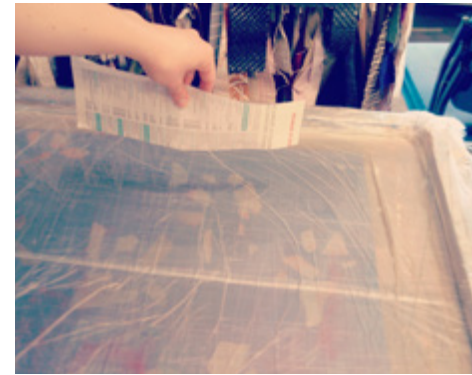
(ERVASTI & SEULAMO-KALLIO. 1992)

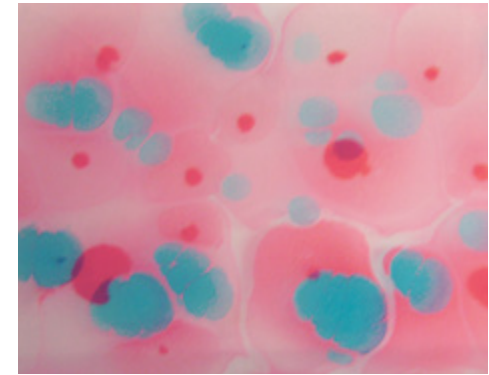
1

2

3

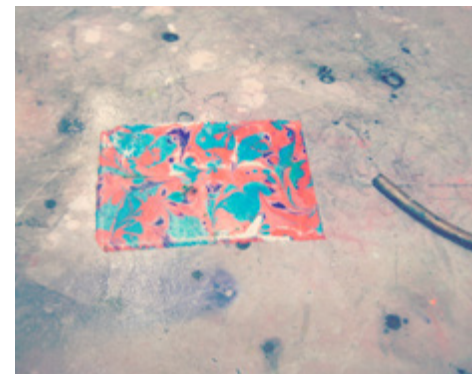
4

5

6

8

9

6.7 VÄRJÄYS MINERAALIPIGMENTTIVÄREILLÄ

Suurimman osan malliston kankaista sain oikean sävyisinä, eikä niitä tarvinnut värjätä. Askeetin housuihin tuleva kalanruotosidoksinen hamppu piti kuitenkin värjätä luonnonvalkoisesta tuhkanharmaaksi, jotta se sopisi harmaan huopatakin pariin. Päätin käyttää värjäämiseen saksalaisen Livos- tehtaan Togis- mineraalivärejä. Valitsin ne niiden luonnonmukaisuuden, ekologisuuden ja helppokäyttöisyyden takia. Väriä voi laimentaa vedellä hyvinkin nestemäiseksi ja maalata kankaan käsin. Käsin maalaaminen ja työn jäljen näkyminen sopii askeetille, sillä hän arvostaa käsityömyönteisyyttä ja prosessin näkymistä tuotteissa. Harmaa väri taittaa usein liikaa vihreään tai siniseen, mutta mineraalivärien harmaasävyt olivat juuri sellaisia kuin toivoinkin. Tavoittelin samaa sävyä kuin tuhkanharmaassa huovassa. Sävyä ei tarvinnut olla edes aivan tasainen, sillä huopakin on väriltään epätasainen. Päätin värjätä kankaan käyttäen laimennettua mustan ja ultramariinin sekoitusta. Tein värikokeilut selvittääkseni oikean väri-vesi-suhteen ja päädyin maalamaan värinesteellä, jonka pigmenttipitoisuus oli 1:11. Maalausjäljestä tuli yllätykseni liian epätasainen. Maalasin kankaan vielä uudestaan samalla värisävyllä, mutta kankaassa näkyi edelleen käsin maalaamisesta syntyneitä pitkittäisiä raitoja. Tulin kuitenkin siihen lopputulokseen, että valmiissa tuotteessa epätasaisuus ei olisi häiritsevää vaan menisi hyvin yhteen harmaan huovan kanssa.

6.8 GLITTERPAINO

Käytin glitterpainoa lakkakankaiden pohjalla. Halusin viimeisiin tuotteisiin kimalletta. En voinut kuitenkaan lisätä hileitä suoraan muotolakkaan, sillä se olisi levinnyt sudilla lakatessa koko kankaalle. Glitterpainossa kankaalle levitetään lämpöliimakerros, jonka päälle kimalle ripotellaan. Kun liima on kuivunut, kohta prässättään 150 asteessa silikoniarkeen läpi. Lämpö sulattaa liiman ja sulkee glitterpainatuksen pinnan. Silikoniarkea estää liimaa tarttumasta prässäsiin. Käytin painatuksessa askarteluun tarkoitettuja kimalteita keräilijän väreissä.

6.9 POLYURETAANILAKKA

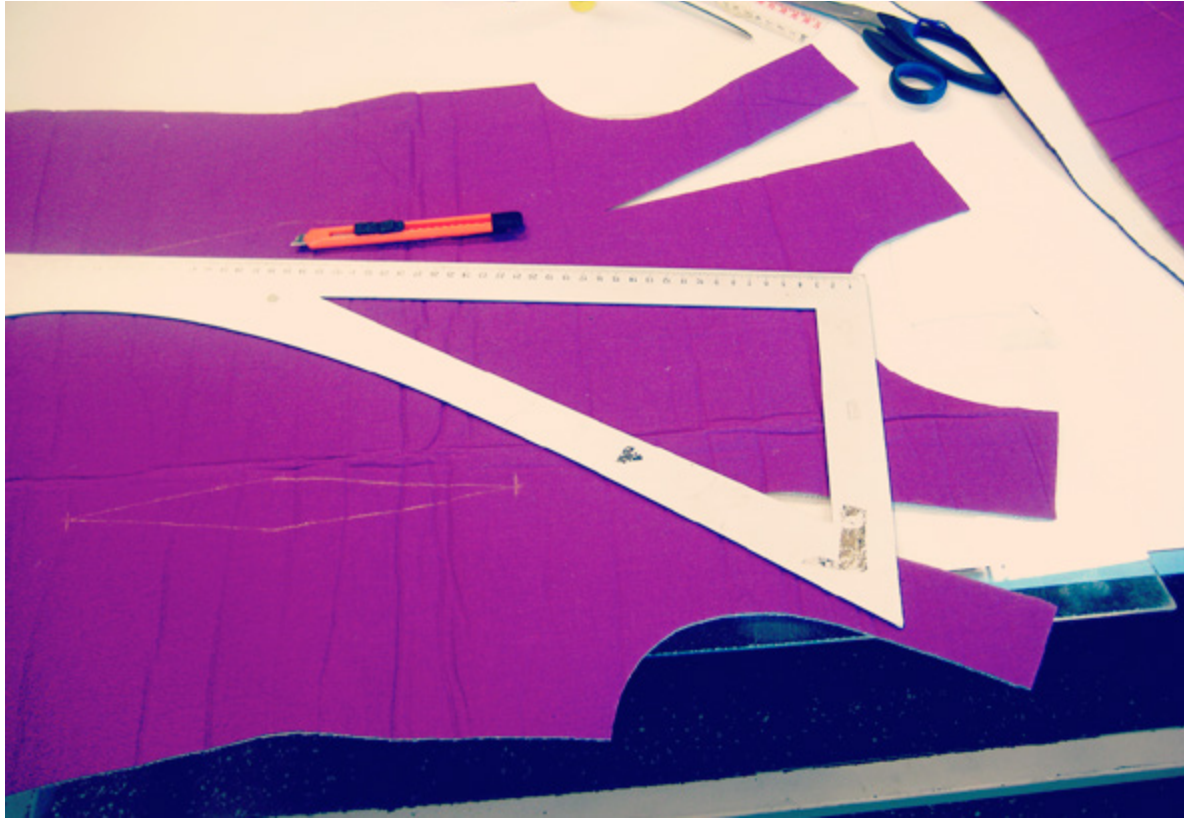
Halusin löytää opinnäytetyöhöni uuden tekniikan, jota voisin työstää käsin ja jossa voisin hyödyntää kangasjätettä. Halusin tekniikan jolla voisin kerätä yhteen mielenkiintoisia väriyhdistelmiä ja materiaaleja ja rakentaa kollaaseja. Tuija Maija Pirosen tekstiilinmuokauskurssilla syksyllä 2012 oli mahdollista kokeilla läpinäkyvää polyuretaanipohjaista muotolakkaa, jolla voi kiinnittää materiaalia kankaalle, sekä Emo- tekstiilipastaa. Tavoitteenani oli tehdä mallistoon yksi asukokonaisuus, jonka arvo on sen visuaalisessa kiehtovuudessa eikä sen käytettävyydessä. Muotolakka tekee materiaalista jäykän ja epäluonnollisen oloisen, ja mahdollistaa suurien ja näyttävien muotojen luomisen. Muotolakalla päällystetty kangas ei myöskään purkaudu, joten pystyin käyttämään siinä samoja leikkuutekniikoita kuin huovallakin.

Kokeilin kollaasiin rakentamista paksulle pellavakankaalle liisteröimällä kangastilkkuja päällekkäin hyvin spontaanisti ja suunnittelematta. Leikkasin kangastilkut geometrisiksi, suoralinjaisiksi muodoiksi ja ladin niitä päällekkäin. Levitin lakan kankaalle leveällä maalisivillä. Olin tyytyväinen lopputulokseen muotolakalla, joka kuivui kirkkaaksi, mutta jäi hieman tahmeaksi. Tuija-Maijan neuvojen perusteella päällystin muotolakkakokeilut vielä Serivärin tekstiililakalla, joka teki pinnasta matan. Emo- pasta sen sijaan kellertyi ja muutti kankaiden värejä liikaa, vaikka kuivuikin matakseen. Lopullisia tuotteita tehdessäni huomasin, että muotolakkaa ei sittenkään tarvitse päällystää tekstiililakalla. Lakka kuivui matakseen ja viimeistelin pinnan vielä prässäämällä leikatut palat 150 asteessa, joka teki kankaasta hieman elastisemman.

Olin aikonut käyttää liisteröitävinä materiaaleina malliston muista tuotteista ylijääneitä hukkapaloja. En kuitenkaan voinut jättää muotolakkakankaan valmistamista aivan viimeisiin päiviin, sillä tiesin, että koulun painokangassalissa olisi ruuhkaa loppukeväästä. Täten en voinut odottaa, että olisin saanut kaikki muut tuotteet leikattua ja näin saanut materiaalia liisteröitäväksi. Muista tuotteista yli jääneet palat eivät loppujen lopuksi olisi edes sopineet tavoitteeseeni tehdä viimeisestä asusta räikeä, isokuviainen ilotulitus: huopa on liian paksua liisteröitäväksi, hamppu sävyllään liian laimea harmaa ja marmoroitavat tuotteet kuvioinniltaan liian pientä ja sekavaa. Päätin tehdä kuvioinnit polyuretaanikaaseen eri värisillä lakanakankailla.

Ensimmäisessä kokeilussa olin leikannut kangastilkut erimuotoisiksi suorakulmiksi. Lopputulos oli kaunis, mutta liian hillitty keräilijän asuksi. Lähdin työstämään vapaasti sommiteltua pastellisävyistä kuviota, inspiroituneena perinteisestä maastokuosista, serpentiinispraysta ja limaisesta, jauhetusta purukumista. Lopullisen kuvion orgaaniset, vaihtelevat muodot viittaavat keräilijän ailahtelevaan mielenlaatuun ja monimuotoisiin tavarakokoelmiin. Ne muistuttavat muodoiltaan myös marmorointikuvioita. Halusin käyttää kuvioinnin pohjana maastokuosia ilmentämään, miten keräilijä yrittää esinekoelmillaan piiloutua luomaansa tavaramaailmaan. Hänen intiimi minuutensa on näiden tuotemuurien takana suojassa, maastoutuneena.

Tein paperista neljä erilaista kaavaa, joiden perusteella leikkasin kuviot lakanakankaista ja kultakankaasta. Valitsin väreiksi vaaleansinisen, laventelinvioletin, mintunvihreän, vaaleanpunaisen ja kultaisen. Vaaleanpunaisen ja laventelinvioletin löysin valmiina kankaina Eurokankaasta. Vihreä ja sininen aiheuttivat enemmän ongelmia. Yritin löytää oikeaa sävyä reaktiiviväreillä värjäämällä. Lopputuloksesta tuli aina liian tumma ja tunkkainen. Lopulta värjäsin sinisen kankaan Dylonin pesukonevärillä ja vihreä kangas löytyi Wexler- kangasliikkeestä.

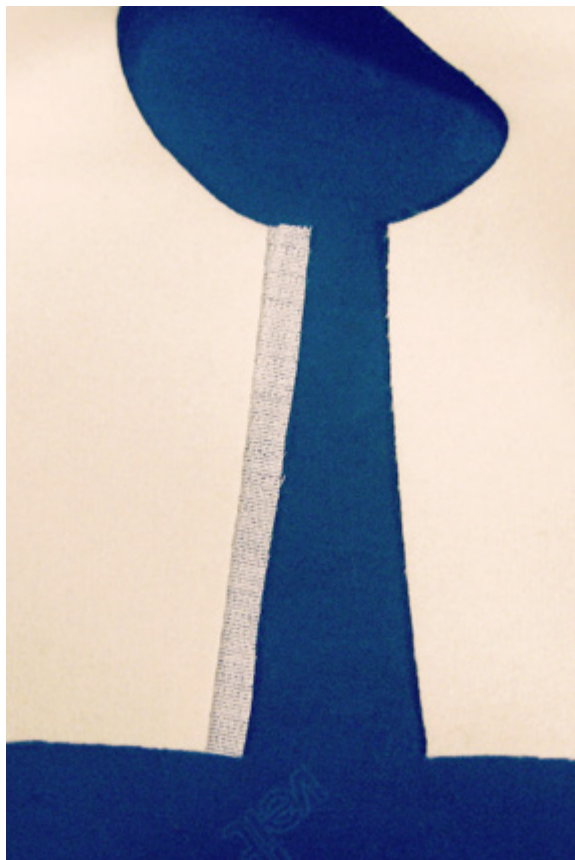
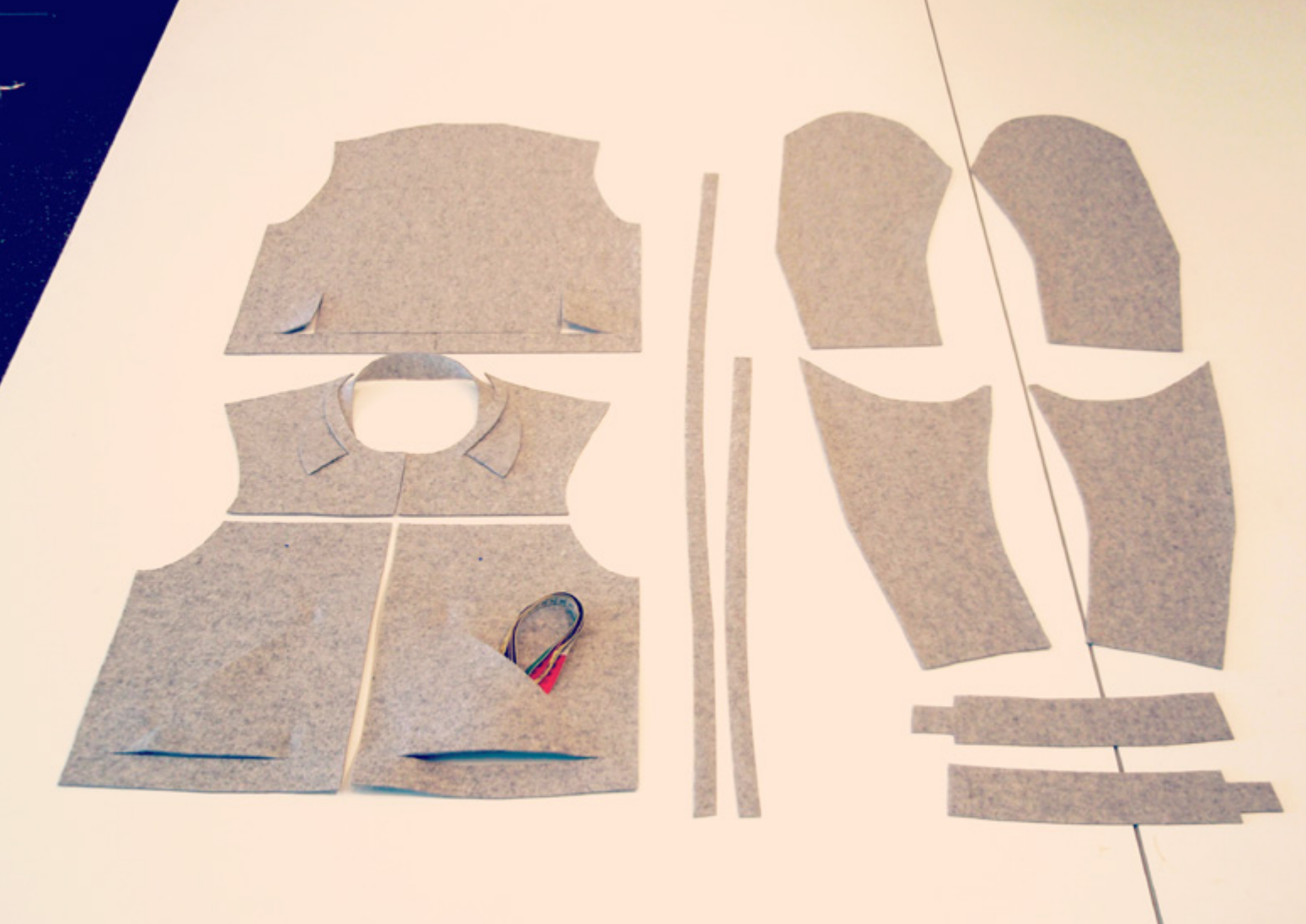
LEVYMEKON KAAVOITUSTA & KAAVAKANSIO

6.10 KAAVOITUS

Olen koko opiskeluaikani ollut erityisen kiinnostunut tasossa kaavoittamisesta ja kuossittelusta. Olen kokenut sen omaksi vahvuudekseni ja lähdinkin opinnäytetyössäni kaavoittamaan suurinta osaa tuotteista peruskaavan pohjalta, piirretyn luonnoksen mukaan. Näin syntyneistä pohjakaavoista ompelin prototyypit, joiden sovittamisen jälkeen tein tarvittavat muutokset alkuperäiseen kaavaan. Tämän hyvin perinteisen ja teollisen lähestymistavan lisäksi, hain osaan asuista muodon ompelemalla ensin suuntaa antavan prototyypin, jota aloin seuraavaksi työstämään nukan päällä kohti lopullista tuotetta. Oikean muodon löydyttyä piirsin tuotteesta lopulliset kaavat. Tätä kaavoituksen tapaa käytin lähinnä malliston ääripäiden asuissa.

Huopa toi omat erikoisuutensa kaavoitukseen. Huovan paksuuden ja jäykkyyden takia sitä ei voi leikata taitettuna kaksinkerroin kuten yleensä on tapana. Tämä vaikuttaa vain siihen, että leikkuukaavoja pitää tehdä kaksin kappalein. Huovan purkaantumaton leikkuureuna mahdollisti uudenlaisen saumarakenteen kehittelyn. Normaalisti vaatteiden kaavoihin lasketaan saumavarat, joihin kappaleet yhdistävä ommel kiinnittyy. Tällöin leikattu raakareuna jää tuotteen sisälle piiloon. Huopatuotteissa halusin kuitenkin jättää raakareunan näkyville. Päätin olla lisäämättä leikkuukaavoihin saumavaroja ja toteuttaa saumat erillisellä tuotteen sisäpuolelle tulevalle saumanauhalla, johon varsinaiset kaavat tikataan kiinni päällipuolelta. Näin ollen leikattu reuna jää tuotteen ulkopuolelle näkyviin. Paksun kolmen millimetrin paksuisen huovan saumoissa olen käyttänyt ohuemmas- ta huovasta leikattua nauhaa ja keveämmissä kahden millimetrin huopatuotteissa olen käyttänyt liimakangasnauhaa. Tämä saumarakenne tukee mielikuvaa, että huopavaatteet rakentuisivat levyistä. Askeetin elämäntilanteeseen kuuluu rehellisyys ja rakenteiden läpinäkyvyys, jolloin myös tuotteen konstruktio täytyy olla silmin havaittavissa, eikä piilotet- tuna saumavaroilla vaatteiden sisäpuolelle.

Olen pyrkinyt huopatuotteissa rakenteiden ja saumojen yksinkertaisuuteen. Haluaisin, että tuotteet olisivat rakenteeltaan niin selkeitä, että ne voisi ostaa ikään kuin koottavana palapelinä ja ommella kasaan itse. Ja kun joku osa tuotteesta hajoaisi tai kuluisi, sen voisi vaihtaa uuteen ja korjata itse. Viittaan tällä perinteiseen körttipukuun, joka oli tapana valmistaa omin käsin ja itse kudotuista kankaista. Nämä ratkaisut kuvastavat myös askeetin pyrkimystä omavaraisuuteen ja riippumattomuuteen.

HUOVAN OMINAISUUKSIA:
SAUMAPALAT, TASOSAUMA, AUKILEIKKAUKSET JA LEIKKAAMINEN LEVYNÄ

7

MALLISTO

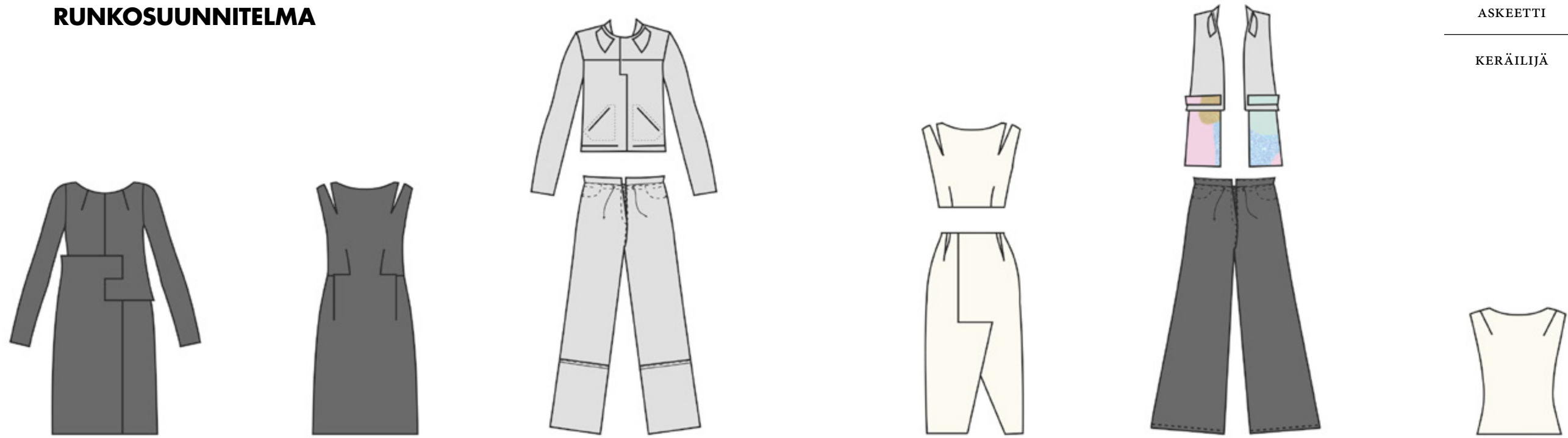
ASKEETTI

60

KERÄILIJÄ

61

RUNKOSUUNNITELMA

ASKEETTI

KERÄILIJÄ

VÄRIT

LUONNONVALKOINEN
TUHKANHARMAA
GRAFIITINHARMAA
KULTA

VAALEANSININEN
LAVENTELINVIOLETTI
VAALEANPUNAINEN
MINTUNVIHREÄ

TEKNIIKAT

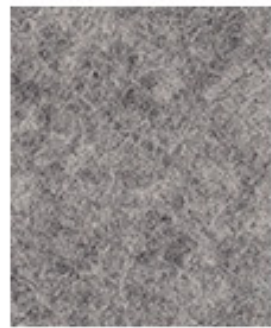

MARMORINTI
POLYURETAANILAKKA
GLITTERPAINO

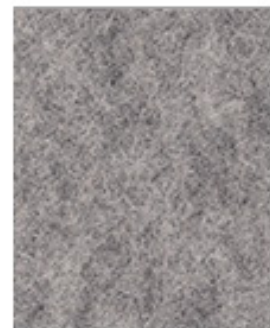
MATERIAALIT

HUOPA 3MM
100% WO

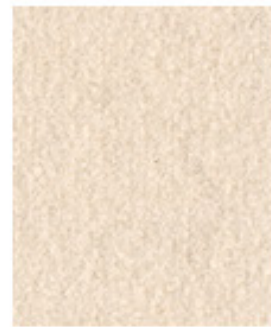
HUOPA 3MM
100% WO

HUOPA 2MM
100% WO

HUOPA 2MM
100% WO

HUOPA 1.5MM
100% WO

HUOPA 1.5MM
100% WO

100% HA

100% LI

100% CV

CO/SE

67/30/3% PES/CV/EL

LI/PES

PES/EL

SEKOITE

100% CO

100% CO

100% CO

100% CO

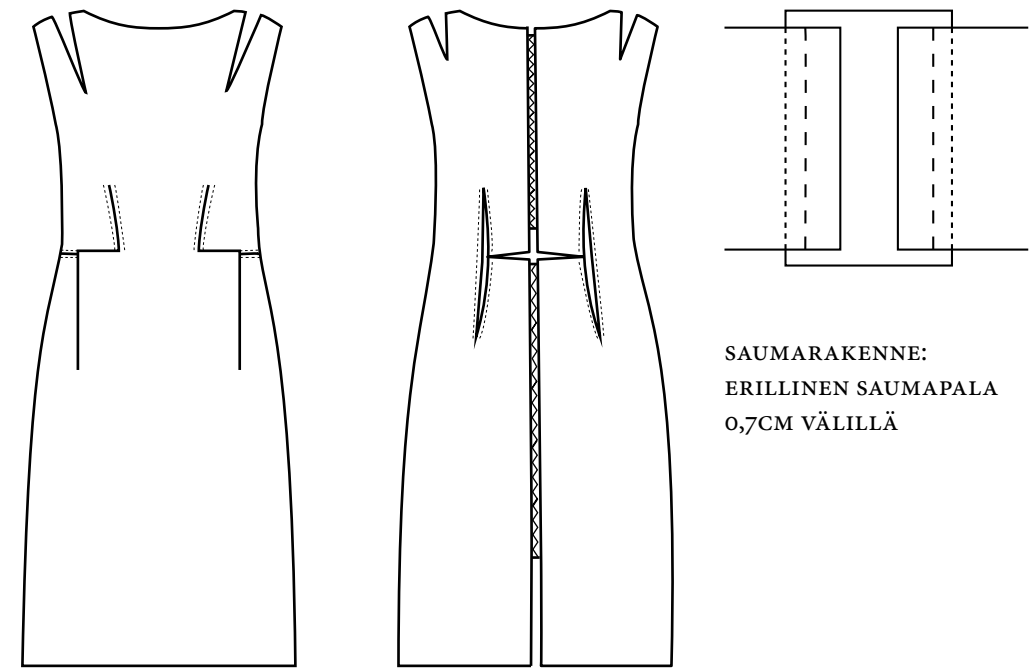
8

TUOTTEET

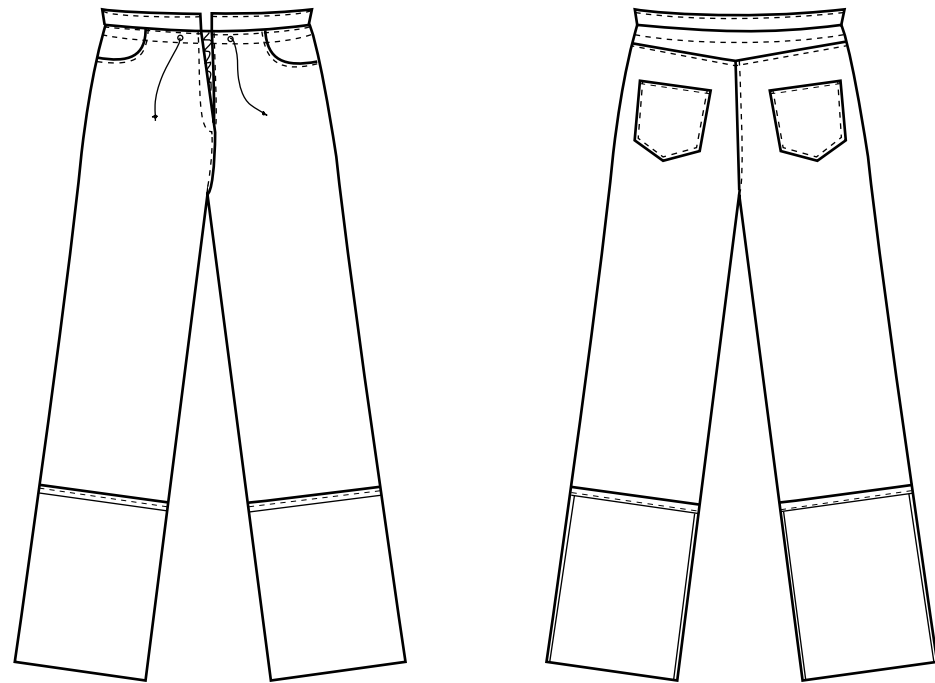
8.1 LEVYMEKKO

Malliston ensimmäinen asu on oma tulkintani perinteisestä körttinäisen puvusta. Tästä juontuvat esimerkiksi asun tumma väri ja pitkäkö helma. Toisin kuin perinteinen körttipuku, joka koostuu pitkähihaisesta yläosasta ja hameesta, uudelleen tulkittu körttiasuni on yksiosainen. Halusin pitää asun askeetille sopivasti mahdollisimman yksikertaisena. Mekko koostuu vain kolmesta palasta ja yksityiskohdat on tehty muokkaamalla materiaalia, välttäen lisäämää asuun mitään ylimääräistä. Toin asuun kuitenkin viitteitä kaksiosaisuudesta erilaisilla aukileikkauksilla, jotka loivat keskelle tasaista, yhtenäistä huopapintaa leikkuureunoja. Esimerkiksi selässä olevat leikkaukset ja kaksi vetoketjua luovat vaikutelman erillisistä paidasta ja hameesta. Levymekko on muodoltaan siveän suora ja paksu huopa peittää alleen naiselliset muodot. Toin kuitenkin viilloilla ja aukileikkauksilla asuun ihon paljastavia kohtia, sillä kaiken hyveellisen siveyden vastapainoksi halusin asuun myös inhimillistä synnillisyyttä. Aukileikkauksien hyödyntäminen ja asun suora muoto juontuivat osaksi myös 3 mm paksun huovan jäykkyydestä ja purkautumattomuudesta. Tein mekosta hihattoman käyttömukavuutta ajatellen. Saumoissa on käytetty 1,5 mm paksua huopanauhaa.

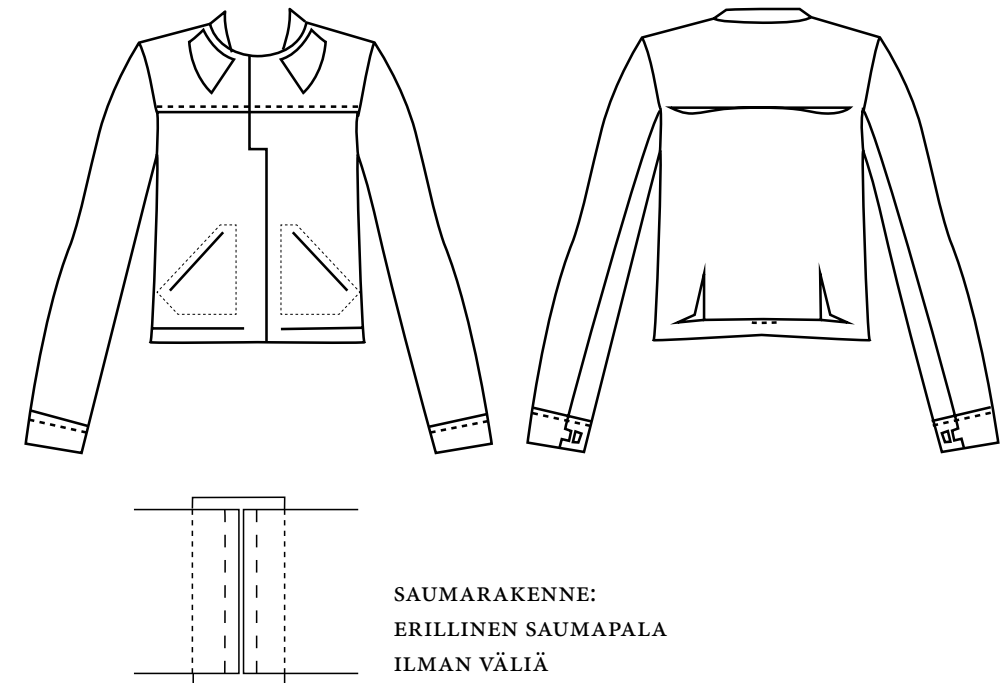
SAUMARAKENNE:
ERILLINEN SAUMAPALA
0,7CM VÄLILLÄ

8.3 TYÖHOUSUT

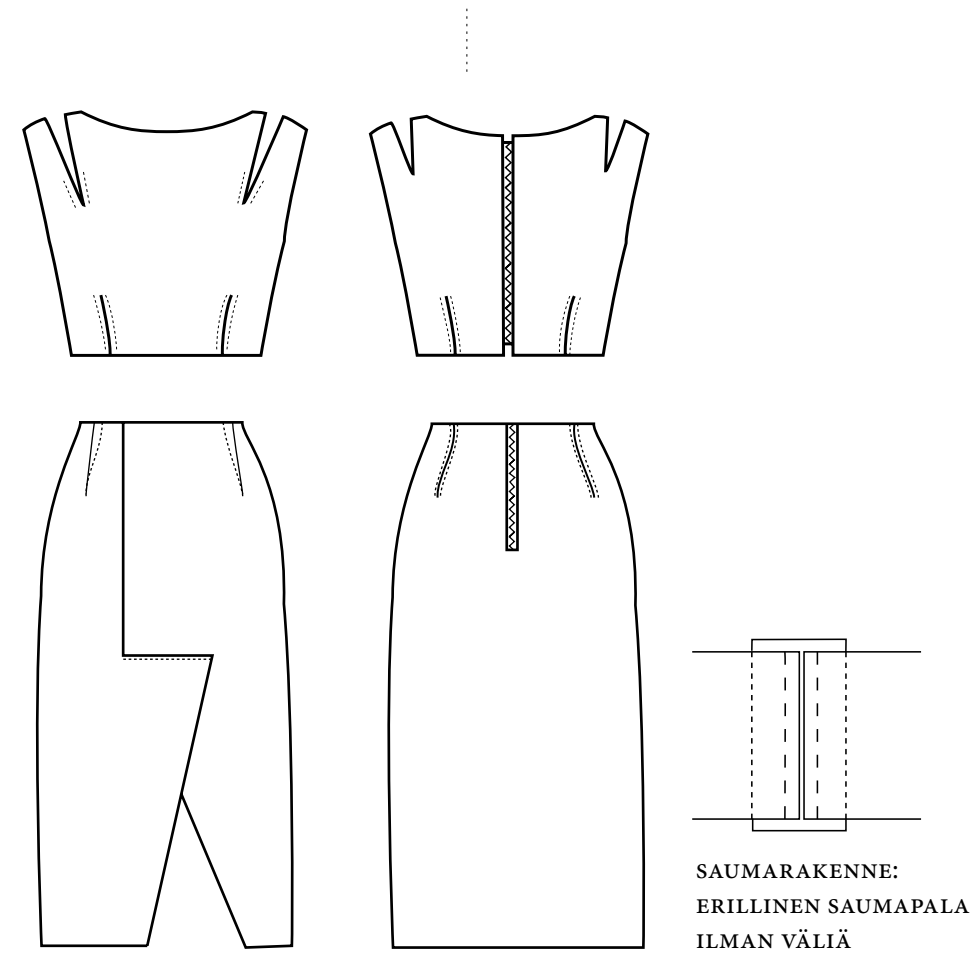
Työhousut kuvaavat miesten körttihousuja ja lainaavat yksityiskohtia farmarihousuista. Housuissa on käytetty muun muassa farkuille tyypillisiä saumarakenteita ja tikkauksia. Suunnittelin lahkeisiin lähes polviin asti ulottuvat käänteet, koska askeetti ostaa vaatteensa moneksi vuodeksi eteenpäin, jolloin myös housuissa pitää olla kasvuvaraa. Työhousuissa on sepalus, joka jättää osan vetoketjusta näkyviin. Askeettisissa vaatteissa olen halunnut välttää tuotteiden koristelua lisäämällä jotakin irtonaista itse tuotteeseen. Mielenkiintoisuus syntyykin siis itse materiaalista, muodosta tai pakollisista rakenteista. Työhousuissa olen jättänyt sepaluksen vetoketjun näkyviin. Näin ollen tästä yleensä peiteltyä mekanismista onkin tullut koriste ja mielenkiintoinen yksityiskohta. Housujen vyötäröllä on myös kiristysnauha, joka antaa istuvuuteen hieman säätövaraa. Valitsin materiaaliksi kalanruotosidoksisen hampukankaan, jonka maalasin käsin Livos Togis mineraalipigmenttiväreillä vaaleanharmaaksi.

SAUMARAKENNE:
ERILLINEN SAUMAPALA
ILMAN VÄLIÄ

8.2 LEIKKUUTAKKI

Leikkuutakki on saanut inspiraationsa ja muotonsa klassisesta laatikkomaisesta denimitakista. Malliston toinen asukokonaisuus kuvastaa miehen körttiasua ja huopatakki onkin päivitetty versio miesten körttitakista. Poimin denimitakista mielestäni sen tunnistettavimmat piirteet ja pidin ne takin suunnittelun ohjenuorana. Käytin takin rungossa 3 mm paksua vaaleanharmaata huopaa ja hihoissa ohuempaa 2 mm paksua huopaa samassa värisssä. Takissa leikkuutekniikoiden käyttö näkyy muun muassa taskuissa, jotka ovat vain viilto miehustassa, sekä kauluksessa, joka on erillinen miehustan läpi pujotettu pala. Takissa haasteellista oli hihojen kiinnitys suunniteltujen tasosaumojen takia. Palat on yhdistetty toisiinsa tikkaamalla ne kiinni 2 mm paksuun huopanauhaan.

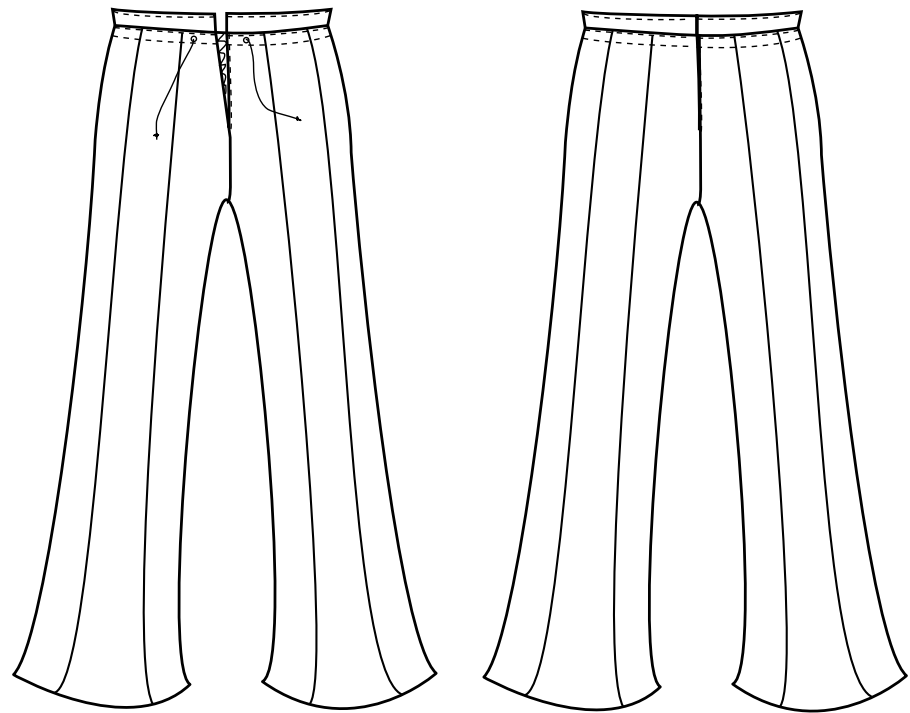
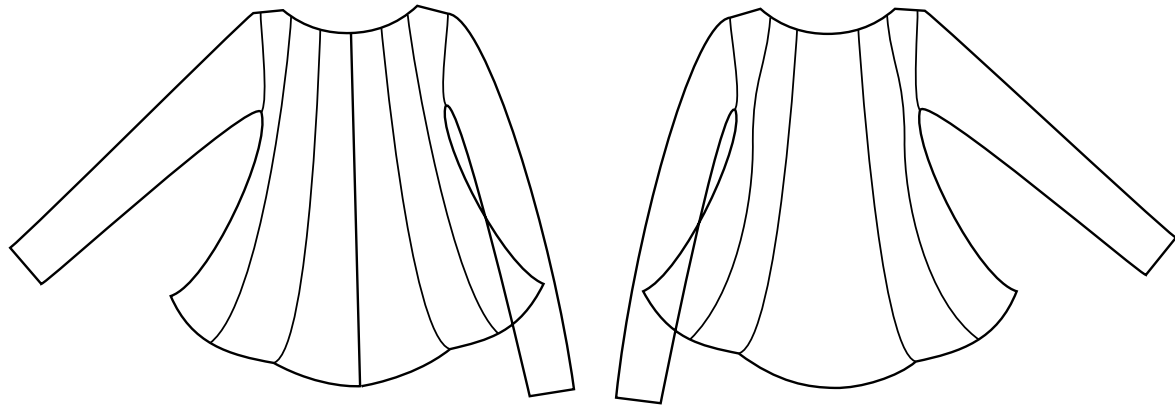
8.4 TASATOPPI

Tasatoppi perustuu Levymekon kaavaan. Se on navan ja olkapäät paljastava, ohuesta huovasta valmistettu yläosa. Pyrin asukokonaisuudessa kohti tyttömäisempää ja vapaampaa tunnelmaa ja siksi teinkin topista lyhyen, vartaloa myötäilevän ja paljastavamman. Selän metallinen vetoketju on jätetty täysin näkyville, koristamaan tuotteen selkäpuolta. Valitsin toppiin kevyemmän, luonnonvalkoisen 1,5 mm paksun huovan. Saumat on toteutettu harsomaisella liimakankaalla yhdistäen. Kovimmalle rasitukselle joutuvat sivusaumat ja olkasaumat päällitikkasin vielä kestävyuden varmistamiseksi kiinni harsoon.

8.5 KULMAHAME

Kulmahame on istuva ja korkeavyötäröinen. Se on malliltaan yksinkertainen kynähame, jonka etuosa koostuu kahdesta lomittuvasta palasta. Halu hyödyntää mahdollisimman paljon huovan purkaantumaton raakareunaa toimi ohjenuorana tehdessäni päätöksiä hameen yksityiskohdista. Esimerkiksi muotolaskokset ommellaan useimmiten niin, että ylimääräinen kangas jää taitteena vaatteen nurjalle puolelle. Päätin kuitenkin leikata laskoksen keskeltä auki ja päällitkata syntyneen viillon päällipuolelta kiinni miehustaan, jolloin ylimääräinen kangas ja raakareuna jäävät näkyville. Tällaiset pienet ratkaisut korostuivat huopatuotteissa, sillä en halunnut koristella niitä millään ylimääräisellä. Muita hameessa toistuvia elementtejä ovat suora kulma ja neliömäiset muodot. Saumarakenteet ovat samanlaiset kuin Tasatopissa, sillä erotuksella, että hameessa päällitikkasin kaikki saumat.

8.6 KARUSELLIPAITA

Karusellipaita oli ensimmäinen tuote, jonka suunnittelin ja se pysyi samanlaisena koko prosessin ajan. Paidan näkyvin piirre on sen runsaasti kellotettu helma. Sen on tarkoitus ilmentää keräilijän kevyttä ja lennokasta suhtautumista elämään. Paita on valmistettu marmoroimalla värjätystä puuvillasilkistä. Helpottaakseni marmorointia, kaavoitin paidan niin, että se koostuu monesta osasta. Isoja paloja olisi ollut vaikea marmoroida, sillä se olisi vaatinut isomman marmorointialtaan rakentamista. Marmorointi onnistui erittäin hyvin. Värit kiinnittyivät hyvin ja ne toistuvat kankaassa oikean sävyisinä. Paidassa on takana niskassa halkio ja nappikiinnitys. Puuvillasilkkiä oli haastavaa ommella. Olin alun perin ajatellut toteuttaa saumat pussisaumoina, sillä kangas on niin läpikuultavaa, että saumarakenteidenkin täytyy olla erityisen siististi tehty. Keskusteltuani Marjut Yli-Mäyrän kanssa tulin kuitenkin siihen tulokseen, että tuotteen saumat ovat liian kaarevia pussisaumoille. Huolittelin lopulta saumavarat ohuiksi huolittelukoneella.

8.7 TRUMPETTIHOUSUT

Suunnittelin karusellipaidalle parihieman vajaamittaiset, lahkeista levenevät housut. Housuissa on vyötäröllä kiristysnauha ja vetoketju keskellä edessä. Vetoketju on jätetty osaksi näkyville, kuten Työhousuissakin. Halusin Trumpettihousuilla tuoda mallistoon maailmaa syleilevää 1970-luvun hippimäisyttä, sekoitettuna rokokoon naiviin huolettomuuteen. Psykedeelisellä marmoroinnilla kuvioituiden, liehuvien housujen vievät kokonaisuudet tunnelmaa hullunkurisempaan suuntaan. Housut on valmistettu 100% viskoosikrepistä. Marmoroinnin epäonnistuttua jouduin hylkäämään ensimmäisen vaihtoehdon, eli polyesteri-viskoosikrepin.

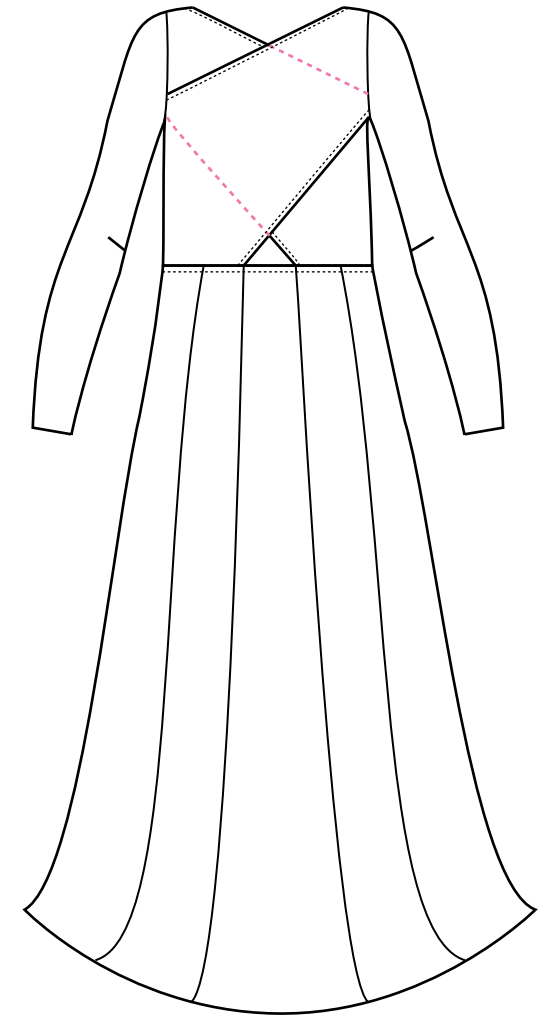
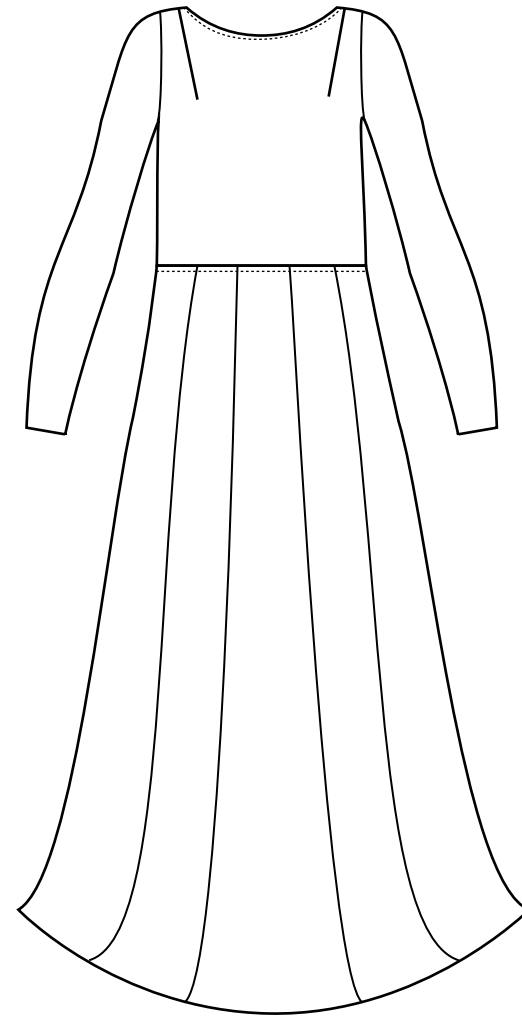
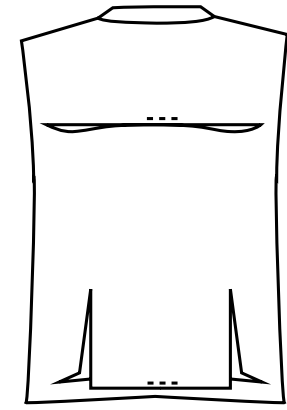
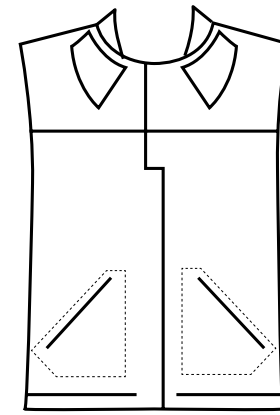
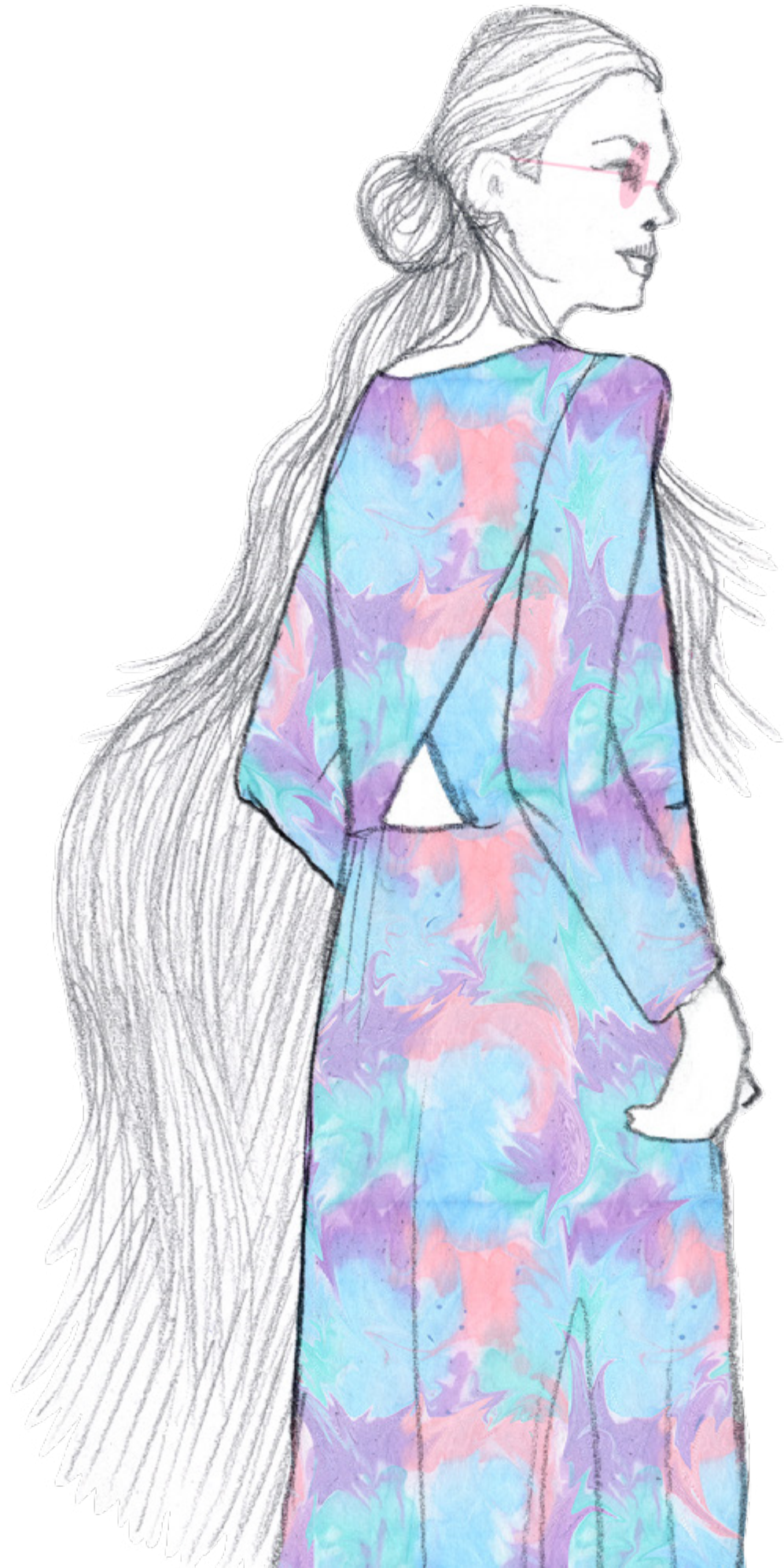

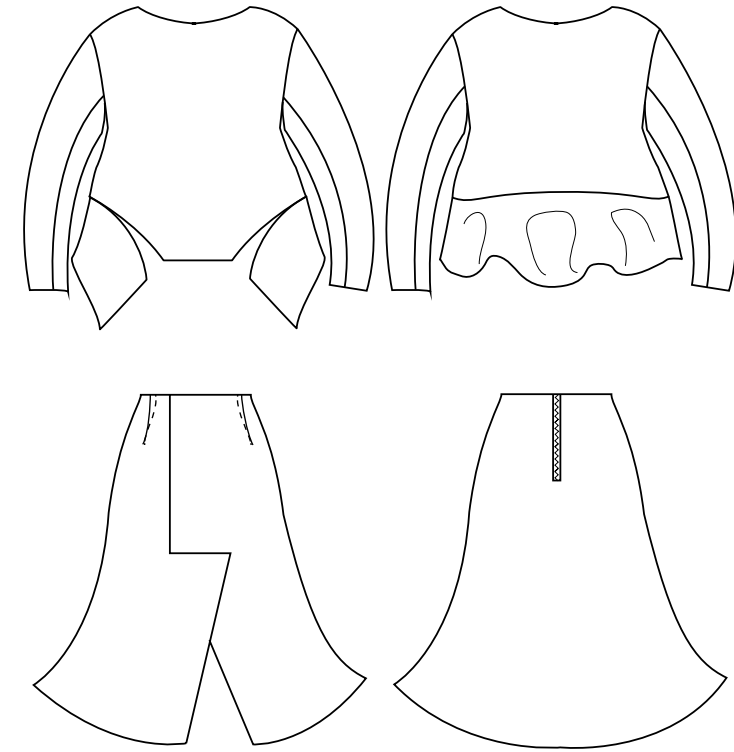
8.8 VAHALIIVI

Vahaliivi perustuu Leikkuutakin kaavaan . Se on toteutettukin muuten samalla tavalla, paitsi että erillisten saumapalojen sijaan sivu- ja olkasaumat on tehty tasosaumoina. Liivi on valmistettu lakatusta ohuesta pellavasta. Lakkakankaiden hankala ominaisuus ompelun kannalta on, että neulan tekemät jäljet näkyvät kankaassa. Ommeltaessa on siis oltava tarkkana ettei tule virheitä.

8.7 TRUMPETTIHOUSUT

Suunnittelin karusellipaidalle pariksi hieman vajaamittaiset, lahkeista levenevät housut. Housuissa on vyötäröllä kiristysnauha ja vetoketju keskellä edessä. Vetoketju on jätetty osaksi näkyville, kuten Työhousuissakin. Halusin Trumpettihousuilla tuoda mallistoon maailmaa syleilevää 1970- luvun hippimäisyyttä, sekoitettuna rokokoon naiviin huolettomuuteen. Psykedeelisellä marmoroinnilla kuvioituidut, liehuvat housut vievät kokoelman tunnelmaa hullunkurisempaan suuntaan. Housut on valmistettu 100% viskoosikrepistä. Marmoroinnin epäonnistuttua jouduin hylkäämään ensimmäisen vaihtoehdon, eli polyesteri-viskoosikrepin.

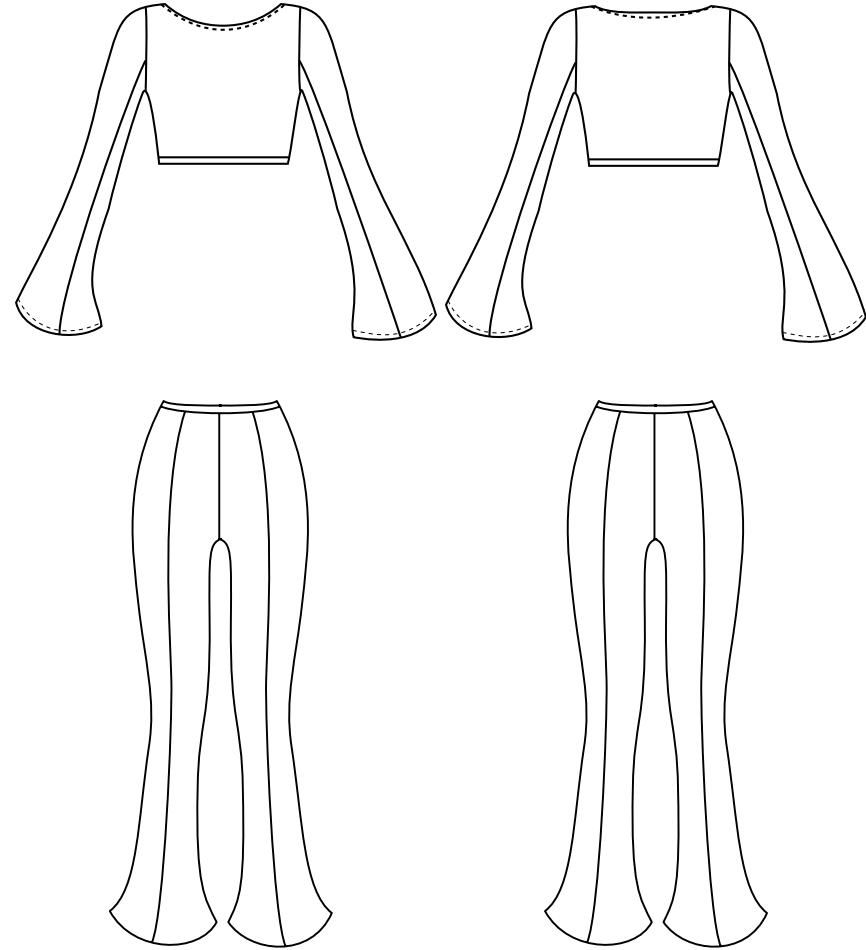

8.10 PURKKAPAITA

Purkkapaita on tuote, jonka suhteen minulla oli paljon odotuksia. Sen suunnittelussa minun piti haastaa itseni ja koittaa päästä yli käytännöllisyyden tavoittelusta suunnittelussa. Viimeisen asukokonaisuuden on tarkoitus olla humoristinen, iloinen ja hieman älyvapaa. Lähdin suunnittelemaan tuotetta ompelemalla suuntaa antavan, väljän paidan, jota muotoilin sitten nuken päällä. Otin mukaan muissa keräilijän tuotteissa esiintyvän trumpetti-muodon, joka muotoutui lerpattavaksi röyhelöksi paidan helmaan. Vastakohtaksi askeetin suorakulmaisille muodoille, käyristin paidan linjoja ja tein hihoista banaanin malliset. Purkkapaita on valmistettu polyesteri-pellavasekoitteesta, joka on päällystetty lakalla. Se on huomattavasti paksumpaa kuin Vahaliivissä ja Lakkahameessa käytetty kangas. Lakatun kankaan nihkeä pinta aiheutti välillä tikin pituuden vaihtelua ommeltaessa, mutta olin yllättynyt kuinka helppoa lakkakangasta on työstää. Tuotteen lähes kaikki saumat ovat tasosaumoja, mikä tarkoittaa, että viimeiseksi ommeltava sivusauma on hankala ommella, sillä tuote itsessään tulee tielle. Lakkakangas kesti jäykäksi kankaaksi kuitenkin yllättävän hyvin taittelua ja kääntelyä.

8.11 LAKKAHAME

Lakkahame perustuu Kulmahameen kaavaan. Kaavoitin sen tasossa trumpettimaisemmaksi. Hameita vertaillen voi nähdä konkreettisesti malliston muodon evoluution. Halusin viimeiseen asukokonaisuuteen hulvatonta tunnelmaa ja hameen hymyilevää suuta muistuttava helma ei toivottavasti jätä ketään kylmäksi. Suunnittelin Lakkahameen spontaanisti ja intuitiivisesti, mikä ehkä näkyikin muotokielessä. Hame on valmistettu samasta materiaalista kuin Vahaliivi, ohuesta lakatusta pellavasta. Lakkahameessa on keskellä takana näkyville jätetty vaaleanpunainen, muovinen vetoketju.

8.12 KULTAHOUSUT & 8.13 KULTATOPPI

Tuodakseni viimeiseen asukokonaisuuteen kaipaamaani hulluttelua, suunnittelin lakka-
tuotteiden alle alusasun. Aluskerrasto koostuu trumpettilahkeisista leggingseistä ja trum-
pettihilaisesta paidasta. Tuotteet on suunniteltu muun asun ehdoilla ja niiden on tarkoi-
tus tukea ja korostaa lakkatuotteiden muotokieltä. Halusin tuoda viuhkamaisilla lahkeilla
ja hihansuilla asuun keveyttä ja liikettä, jäykän lakkakankaan vastapainoksi. Paita ja hou-
sut ovat molemmat vartalonmyötäisiä ja niukkoja. Leggingsien lahkeet ovat vajaamittai-
set ja paita on lyhyt. Materiaalina tuotteissa on joustava elastaanisekoitekangas kullanvä-
risenä.

LOPUT SUUNNITELLUT ASUT

1 2 3 4

Mallistosta jäi toteuttamatta neljä asukokonaisuutta. Valitsin toteutettavat tuotteet niin, että saatoin käyttää yhden tuotteen kaavaa toisen tuotteen pohjana. Tämä ratkaisu helpotti ja nopeutti tuotteiden valmistusprosessia huomattavasti. Tällä aukeamalla esitellyt neljä asukokonaisuutta erosivat kaavarakenteiltaan muista niin paljon, että päätin jättää ne toteuttamatta. Asut 1 ja 2 ovat suunnittelullisesti kaupallisempia kuin muut asukokonaisuudet ja siksi ne jäivät valinnan ulkopuolelle. Mielestäni mallistoni tunnelma ja konsepti tulee tehokkaammin esille muista asukokonaisuuksista. Jätin toteuttamatta myös asut 3 ja 4, sillä arvioin ne liian suuritöisiksi ja materiaalikustannuksiltaan korkeiksi.

ARVIOINTI

Asetin alussa itselleni haasteeksi suunnitella tuotteita, jotka eivät välttämättä olisi käytännöllisiä, vaan niiden tarkoitus olisi ilmentää jotakin ideaa tai tunnetta, jopa käyttökävyyden kustannuksella. Olen sitä mieltä, että saavutin tämän tavoitteen, kuitenkin säilyttäen oman muotokieleni ja tyylini suunnittelijana. Onnistuin luomaan tyyllisiä ominaisia, kauniin vähäreisiä tuotteita, mutta myös erikoisen hassuja ja hullunkurisia luomuksia. Tavoitteenani oli myös löytää opinnäytetyöprosessissa jokin uusi ja innostava tekniikka. Polyuretaanilakka oli miellyttävä yllätys, koska sain luotua sillä haluamaani kollaasipintaa ja sen työstäminen oli helppoa ja palkitsevaa. Haluaisin jatkaa tekniikan kehittelyä vielä käytettävämpään suuntaan.

Suurin pettymys minulle oli marmoroinnin epäonnistuminen väärin kangasvalintojen takia. Materiaalintuntemus ei ole ikinä ollut vahvin puoleni suunnittelijana, vaan se on jotain mitä minun on täytynyt todella opetella. Marmoroinnin onnistumisen sattumanvaraisuus aiheutti paljon stressiä opinnäytetyöprosessissa. Näin jälkikäteen ajatellen luulen, että annoin opinnäytteeni kasvaa liian suureksi. Mielestäni näin pieneen mallistoon olisi hyvin riittänyt vain yksi materiaalinmuokkaustekniikka, varsinkin kun sekä marmorointi että muotolakka ovat molemmat hyvin aikaa vieviä tekniikoita. Tämä olisi ehkä vähentänyt välillä liian suureksi kasvanutta työmäärää.

Tarkoitukseni oli tehdä työn pohjalle kattava kirjallinen tutkimus. Luin loppujen lopuksi melko paljon lähdemateriaalia, jota en kuitenkaan saanut kirjoitettua tekstiksi opinnäytteeseen. Olen pettynyt siihen, etten saanut tehtyä tutkimusosiota niin laajaa kuin oli tarkoitukseni, sillä olisin halunnut jakaa kokoamaani tietoa. Päätin kuitenkin asettaa tuotteiden valmistamisen kirjallisen osan edelle.

Opinnäytteeni oli alusta lähtien hyvin käsityöpainotteinen. Huomattuani miten vaativaa oli tehdä kaikki manuaalisesti, olen alkanut arvostaa teollisen tuotannon tehokkuutta. Jos aloittaisin nyt koko prosessin alusta, tekisin marmoroinnin luultavasti digiprinttinä helpottaakseni työtaakkaa ja varmistaakseni värjättyjen tuotteiden yhtenäisyyden.

Olen tämän puolen vuoden prosessin aikana oppinut itsestäni paljon. Hallitsen hyvin isommatkin projektikonaisuudet ja olen saanut uutta uskoa omaan tekemiseeni ja intuitiooni. Toisaalta olen myös nähnyt missä menee järkevän ja liian suuren työmäärän raja ja osaan toivottavasti tästä eteenpäin rajata työtehtäväni paremmin. On ollut mahtavaa nähdä miten innostuneesti kanssaopiskelijat ja ystävät ovat reagoineet opinnäytteeseeni ja valmistamiini tuotteisiin. Tavoitteenani oli luoda mallisto, joka saa ihmisen ajattelemaan ja herättää katsojassa voimakkaita tunteita. Tähänastisen palautteen valossa koen onnistuneeni.

LÄHTEET

KIRJALLINEN LÄHDEMATERIAALI

AHO, J. 1922. Matkakuvia : Minkä mitäkin Italiasta, Minkä mitäkin Tyrolista, Matkoilta omasta maasta. WSOY, Porvoo
BAUDRILLARD, J. 1996. The System of Objects. Verso, London
ERVASTI P. JA SEULAMO-KALLIO P. 1992. Kankaan ja neuloksen marmorointi. Frederika Wetterhoffin Kotiteollisuusopettajaopisto, Hämeenlinna
ILMONEN, K. 2007. Johan on markkinat: Kulutuksen sosiologista tarkastelua. Vastapaino, Tampere
LUUTONEN, M. 2007. Tuotesuhteita: Pohdintoja ihmisistä ja tuotteista.
MAURER-MATHISON, D. 1999. The Ultimate Marbling Handbook. Watson-Guption Publications, New York
KIEMA, I. Worldwatch- instituutti: Maailman tila 2004. Gaudeamus, Helsinki
TURTTIA, K. 2005. Otavan suuri sivistyssanakirja. Otavan kirjapaino Oy, Keuruu

BERNER, A. 2013. Enemmistö tarvitsee alushousut ja sukat. Helsingin Sanomat 20.1.2013.
BERNER, A. 2013. Kaikki, mitä minä tarvitsen. Helsingin Sanomat 13.1.2013.
SIRÉN, O. 2010. Jäljelle jäi kestävin – ja kaunein. Helsingin Sanomat 3.10.2010.

MUUT LÄHTEET

Naishamstraajat (Female Hoarders) 2008. T: CicadaTv, Iso-Britannia. Dokumenttielokuvan pituus 60 min.
Tuija Maija Pirosen tekstiilimuokkauskurssi, syksy 2012

INTERNET

<http://www.details.com/culture-trends/career-and-money/200907/meet-the-man-who-lives-on-zero-dollars>. LUETTU 2.12.2012
<http://guynameddave.com/2011/02/hoarders-ascetics-and-the-american-dream>. LUETTU 2.12.2012
HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS. 2010. <http://www.h-y.fi/122-korttipuku-kansanpukuna>. LUETTU 7.11.2012
http://www.serivari.fi/files/manuals/manual_a4009_muotolakka.pdf. LUETTU 29.10.2012

BLOGIT (KAIKKI SÄHKÖISET LÄHTEET TARKISTETTU 18.4.2013)

<http://honestlywtf.com/>
<http://www.imrevolting.net/>
<http://www.thesartorialist.com/>

KUVALÄHTEET

- 1 HTTP://25.MEDIA.TUMBLR.COM/TUMBLR_MAINHRBSSI1RCLVOWO1_500.JPG
- 2 <HTTP://WWW.BIELEFELDER-KUNSTVEREIN.DE/TYPO3TEMP/PICS/18D6AA2673.JPG>
- 3 <HTTP://WWW.REVISTACORRESPONDENCIA.COM/JUAN/IMG/01.PNG>
- 4 <HTTP://WWW.IDALEHTONEN.COM/IMG/MOBI3.JPG>
- 5 HTTP://25.MEDIA.TUMBLR.COM/83C2AF140D819B5B5FA4FE0BFEF3C5AA/TUMBLR_MHOSRMEH9V1QMWKJKO1_1280.JPG
- 6 HTTP://24.MEDIA.TUMBLR.COM/TUMBLR_MB5R8N9Q6N1RCLVOWO1_500.JPG
- 7 KUVAT MOODBOARDISSA:
<HTTP://LAURENFENTON.COM/WP-CONTENT/UPLOADS/2009/07/PINK-GOO1.JPG>
HTTP://WWW.AFINISHINGTOUCH.COM/PRODUCT_IMAGES/UPLOADED_IMAGES/GOLD-GLITTER.JPG
<HTTP://AISHAMARIE.FILES.WORDPRESS.COM/2012/04/MINIATURE-POODLE-DOG-PICTURES-33.JPEG>
HTTP://WWW.FRAMEWEB.COM/MEDIA/FILES/65153_FULL.JPG
- 8 HTTP://3.BP.BLOGSPOT.COM/_LNKCZJTPD3C/TQGAHBWLZ_I/AAAAAAAAAJWA/YBWW-AAZTAW/S1600/PICTURE+30.PNG
- 9 HTTP://24.MEDIA.TUMBLR.COM/TUMBLR_L4E2G6I1ZHGI1QBIIWOO1_1280.JPG
- 10 HTTP://BLOGS.COFC.EDU/MODERNISM/FILES/2011/09/FRAGONARD_SWINA1.JPG
- 11 <HTTP://FRIDAYCENTER.UNC.EDU/SPCART152SEC4/IMAGES/LESSON08/LARGE8-3.JPG>

KIITOS

KOSKENPÄÄN HUOPATEHDAS

MUVA09, KANSSAOPIKELIJAT,
EEVA VAJAVAARA, PERHE
VAJAVAARA, SELMA RISSANEN,
EEVI SAARIKOSKI, AD-ANTTI

MINNA CHEUNG, ESA LUKALA,
KIA KOSKI, HEIKKI SAROS,
MARJUT YLI-MÄYRY, TUIJA
MAIJA PIIRONEN, KARI HALME

**HETA VAJAVAARA
2013**

